

בנק ישראל חטיבת המחקר

עדי ברנדר*
מארס, 2009

שיעורי המס על הכנסות מעבודה בישראל בפרספקטיבה בינלאומית: 2009-2008

בעקבות סדרת הפחתות בשיעורי מס ההכנסה על שכר, שהחלה ב-2003, נמוכים כיום שיעורי המס הממוצעים בישראל מאלו שבמרבית המדינות המפותחות ברמות ההכנסה בהן מצוי הרוב המכריע של העובדים. שיעורי המס הופחתו בעיקר ברמות ההכנסה הגבוהות – בהן היה נטל המס גבוה יחסית לעולם בתחילת התקופה – בעוד שברמות ההכנסה הנמוכות יותר הייתה הפחתת שיעורי המס מתונה וכתוצאה מכך פחתה הפרוגרסיביות של מערכת המס בישראל. עם זאת גם לאחר ירידה זו מיסוי השכר בישראל פרוגרסיבי יותר מאשר ברוב המדינות המפותחות. יתר על כן, הפעלת מס הכנסה שלילי תפחית את נטל המס לרבים מהעובדים ברמות השכר הנמוכות בשיעור גדול יותר מההפחתה ברמות השכר הגבוהות.

מההשוואה עולה כי שיעורי המס החלים על רווקים בישראל נמוכים מאשר כמעט בכל המדינות – כולל ארצות הברית – אף ברמות השכר הגבוהות ביותר. נטל המס על עובדים נשואים עם ילדים הוא תלוי מגדר. עבור גברים שיעורי המס אמנם נמוכים מאשר במרבית המדינות המפותחות, אך הם עדיין גבוהים מאשר בכשליש מהמדינות שנכללו בהשוואה וברמות השכר של העשירון העליון אף גבוהים מהחציון. עבור אמהות נטל המס נמוך מאשר כמעט בכל המדינות בשל נקודות הזיכוי עבור הילדים. הפער בין מצבם היחסי של הרווקים לזה של הגברים הנשואים משקף את הקשר הרופף בין מצבו המשפחתי של הנישום בישראל לבין שיעורי המס שהוא חייב בהם בניגוד למרבית המדינות המפותחות, שבהן מערכת המס מתחשבת במצב המשפחתי. גם כאן הפעלת מס הכנסה שלילי תצמצם את ההבדלים. ישראל גם חריגה בכך שהיא מעניקה הטבות מס (נקודות זיכוי אישיות ובגין הילדים) על פי מינו של הנישום. מכיוון ששכרן של הנשים בישראל נמוך משמעותית מזה של הגברים התוצאה היא שהטבות המס בגין הילדים אינן מנוצלות במלואן במרבית המקרים, ולעתים קרובות אף לא בחלקן.

העמדות המובאות במאמר זה אינן מייצגות בהכרח את עמדת בנק ישראל

* - תודה ליהודה פורת על העזרה באיסוף הנתונים ולהדס סבר על עיבוד נתוני סקרי ההכנסות והכנת הלוחות והגרפים.

1. הקדמה

שיעורי המס הסטטוטוריים על השכר בישראל הופחתו משמעותית בין 2003 ל-2009. תהליך ההפחתה החל על בסיס המלצות ועדת רבינוביץ משנת 2002, נמשך במסגרת הרפורמה הרב-שנתית לשנים 2006-2010 ונוספו לו הפחתות במסגרת התוכנית להעלאת ערך שווי השימוש ברכב צמוד ובעקבות החלטות חד-פעמיות שונות. הרפורמות השונות הביאו להפחתה גדולה במיוחד במסים על השכר ב-2008. ההחלטות להפחית את שיעורי המס על עבודה בישראל נבעו מההכרה כי בראשית התקופה הם היו גבוהים ביחס למקובל בעולם, בפרט ברמות השכר הבינוניות והגבוהות, ומהערכה כי על רקע הפתיחות הגדלה של המשק הישראלי נטל המס על עבודה עלול לפגוע בכושר התחרות של המשק הישראלי¹. בנוסף הפחתות המס איפשרו עליה של ההכנסה הפנויה של העובדים בתקופת האצת הצמיחה תוך מיתון הלחצים האינפלציוניים מצד השכר. עם זאת, בתקופה של צמיחה מהירה כפי שהייתה בישראל מאז 2003 קיימת זחילה אוטומטית של שיעורי המס בשל עליית השכר הריאלי, תופעה שיכולה להגדיל את נטל המס האפקטיבי. עבור העובדים הנשואים התווספה לזחילה זו גם ההחלטה לבטל את נקודת הזיכוי בגין בן זוג שאינו עובד.

מכיוון שהשפעת נטל המס על כושר התחרות של המשק הישראלי היא אחד השיקולים הדוחפים להפחתת שיעורי המס על עבודה, ראוי לבחון את רמתו, לאחר ההפחתות האחרונות, בהשוואה למקובל במדינות המפותחות שהן שותפות הסחר של ישראל ומתחרותיה במשיכת משקיעים². בשנים האחרונות הצגנו מספר השוואות של שיעורי המס על הכנסות מעבודה בישראל ובמדינות המפותחות בהן תועדה תחילה העלייה בנטל המס היחסי בישראל עד 2002 ולאחר מכן ההתקדמות בהפחתתו. נמצא כי שיעורי המס הגבוהים במיוחד שהתקיימו בישראל ברמות ההכנסה הבינוניות והגבוהות³ הלכו והתקרבו לרמות המקובלות במדינות המפותחות וברמות ההכנסה בהן נמצא חלק גדול מהעובדים אף הפכו לנמוכים יותר⁴. מכיוון שחלק מהטיעונים התומכים בהפחתות המס קשורים למצבה היחסי של ישראל יש לבחון כיצד זה השתנה בעקבות ההפחתות הנוספות – והניכרות – בשנתיים האחרונות. שאלה זו חשובה במיוחד בתקופה הנוכחית בשל הצורך לתכנן את הצעדים שיביאו לחזרת יחס החוב לתוצר למסלול יורד לאחר המיתון ומכיוון שגודל ההוצאה הציבורית בישראל מגיע לרמות המקובלות במדינות המפותחות. בעוד שבתקופה בה גודל ההוצאה הציבורית בישראל היה חריג בהשוואה למדינות אלה היה סביר להניח כי התועלת השולית מהפחתת מסים גדולה מההפסד הרווחה הנובע מהקטנת ההוצאה הציבורית, הרי שברמות הוצאה נמוכות יותר התחלופה בין האלטרנטיבות הופכת לקשה יותר.

¹ לבחינת השפעתם של שיעורי המס על שעות העבודה של המועסקים בישראל ראו: ע' ברנדר ולי גאלו (2008): *השפעת שיעורים בשכר, בתוצר ובמאפיינים הדמוגרפיים של עובדים על שעות העבודה, הרבעון לכלכלה*, 55 (2), יוני. לאומדנים להשפעת שיעורי המס על התעסוקה ראו ע' ברנדר ומו' סטרבצ'ינסקי (2006), "תכונות מערכת מס הכנסה שלילי הרצויה בישראל לאור מאפייני היצע העבודה ותחולת העוני של בעלי פוטנציאל הכנסה נמוך", *הרבעון לכלכלה*, 53 (3), ספטמבר.

² הקשר העיקרי בין מסים לתחרותיות הוא באמצעות השפעתם על פירמות בשוקי הסחורות והון ולא על ההגירה שמשקלה באינטגרציה של השווקים הבינלאומיים קטן למדי. כסדרי גודל: בשנים האחרונות מהגרים לישראל ומישראל כ-0.2 עד 0.3 אחוזים מהאוכלוסייה בעוד שההשקעות הישירות הן כ-5 אחוזי תוצר והיקף הסחר במוצרים ושירותים הוא עשרות אחוזים מהתוצר.

³ עדי ברנדר, *שיעורי המס על הכנסות מעבודה: ישראל בפרספקטיבה בינלאומית*, בנק ישראל, מחלקת המחקר, 15.7.2002, www.bankisrael.gov.il.

⁴ עדי ברנדר, *שיעורי המס על הכנסות מעבודה בישראל בפרספקטיבה בינלאומית: 2006-2007*, בנק ישראל, מחלקת המחקר, מאי 2007, www.bankisrael.gov.il.

חשוב להדגיש כי בהשוואה מסוג זה אין משמעות רבה לשאלה האם ישראל מצויה מעט מעל או מתחת לממוצע של כלל המדינות, אלא למיקומה ביחס להתפלגות הכוללת. המדינות הנכללות בהשוואה הן אלו שהשיגו רמת הכנסה גבוהה תוך פתיחות לכלכלה העולמית. בכך הן מהוות קבוצת התייחסות אליה שואפת ישראל להידמות בפרמטרים אלה. שיעורי מס חריגים ביחס לקבוצה זו (כפי שנמצא למשל בראשית העשור) יכולים להצביע על בעייתיות במדיניות, שתקשה על ישראל להתקרב לרמות ההכנסה של מדינות אלה. לעומת זאת, אם במספר רב של מדינות בעלות רמת הכנסה גבוהה שיעורי המס גבוהים מאשר בישראל יש בכך אינדיקציה (ולא יותר מכך) כי שיעורי המס בישראל מאפשרים לקיים רמת תוצר גבוהה. זאת גם אם ממוצע שיעורי המס שמחושב למדינות הנכללות בהשוואה נמוך מאשר אצלנו. משום כך ההשוואות מציגות גם את מיקומה של ישראל בהתפלגות ולא רק את מצבה ביחס לממוצע, שמופיע מטעמים של נוחות ההצגה כקירוב למיקום היחסי בהתפלגות. מסיבה זו גם מחושבים ממוצעים פשוטים (ארייתמיים) ולא משוקללים של המדינות, שכן מוקד ההשוואה הוא הבחירה במאפייני המדיניות במדינות השונות ולא חיפוש אחר שיעור המס של "האדם הממוצע" במדינות המפותחות.

למס על השכר יש גם השפעות חשובות על התחלקות ההכנסות במשק. בהקשר זה אנו בוחנים שני מאפיינים של מערכת המס: (1) מידת הפרוגרסיביות של שיעורי המס, כפי שהיא משתקפת בשיעורי המס הממוצעים והשוליים ברמות ההכנסה השונות, (2) מידת ההתחשבות של מערכת המס בהרכב המשפחה - ההשפעה "הרוחבית". ככל שההפרש בשיעורי המס בין רמות ההכנסה הנמוכות לגבוהות גדול יותר וככל שההתחשבות במבנה המשפחה רבה יותר כך מערכת המס מקטינה יותר את אי-השוויון בהתחלקות ההכנסות, לפחות בטווח הקצר. בהקשר זה נבחנות גם ההשפעות הפוטנציאליות של "מס ההכנסה השלילי" שמופעל בישראל באופן הדרגתי מסוף 2008.

כדי להשוות את נטל המס ברמות ההכנסה השונות, ועל מנת לשקף את הפטורים והניכויים השונים הנכללים בחישובי המס במדינות השונות, חישבנו את שיעורי המס עבור פרטים מייצגים ברמות הכנסה ובמצבים משפחתיים שונים, ב-26 מהמדינות החברות ב-OECD ובישראל. החישוב בישראל נערך על בסיס שיעורי המס הנהוגים בשנת 2009 ובמדינות האחרות על בסיס נתוני 2008 או 2009, בהתאם לזמינות הנתונים. ההשוואה נערכה עבור עובד רווק, עובד נשוי, ועובד נשוי עם שני ילדים בגילים 4 ו-10; בכל הדוגמאות הנחנו שהעובדים הם מפרנסים יחידים. בישראל הנתונים מתייחסים לגברים אך בחלק מההשוואות מוצגים בנפרד נתונים ביחס לנשים כדי לשקף את זיקויי המס הנוספים המוענקים להן – תופעה שאין דומה לה במדינות המפותחות⁵. השוואות תשלומי המס של הפרטים נבחנו ב-8 רמות הכנסה שונות - החל ממחצית התוצר לנפש⁶ ועד לפי עשרה מהתוצר לנפש. החישובים נערכו בהנחה שאין לפרטים הכנסות מהון, שבחלק מהמדינות עשויות ל"דחוף" את ההכנסה החייבת למדרגת מס גבוהה יותר, והונח שכל פרט משתמש רק בניכויים ובזיכויים הוולונטאריים המקובלים במדינתו אשר ניצולם אינו דורש שינוי בהתנהגות. כך, למשל, התחשבנו בהטבות המס לבעלי דירות רק אם קיימת הטבה מקבילה לשוכרי דירות.

⁵ ראו דיון במיצוי זיכויים אלה בהמשך.

⁶ החישובים בישראל נערכו בהנחה שהתוצר לנפש ב-2009 הוא 97,200 ₪ או 8,100 ₪ לחודש.

משום כך לא נכללו בישראל הטבות המס בגין הפרשות לקרן השתלמות ולחיסכון פנסיוני, שהשימוש בהן נפוץ במיוחד בקרב בעלי ההכנסות הגבוהות⁷ וגם לא שיעור המס המופחת בגין שימוש ברכב המעביד. במקביל התעלמנו כמובן גם מהטבות דומות הנהוגות במדינות אחרות⁸. שיעורי המס שחושבו כוללים את מס ההכנסה הלאומי, את תשלומי העובד לביטוח הלאומי ואת המסים המקומיים על ההכנסה, תוך התחשבות בקיזוזים בין המסים השונים⁹. לצורך חישוב המס המקומי נבחרו שיעורים המייצגים את מרכז העסקים במדינה או את השיעור הממוצע במדינה. בארצות הברית נבחרו שלוש המדינות הגדולות – קליפורניה, ניו יורק וטקסס - והנתונים עבור כל אחת מהן מופיעים בהשוואה בנפרד; בניו יורק החישוב נערך עבור תושב העיר ניו יורק בה מוטל גם מס עירוני על ההכנסות. שיעורי המס שחושבו לכל מדינה מצויים בלוחות הנספח.

2. נטל המס ברמות ההכנסה השונות¹⁰

הממצא העיקרי העולה מהשוואה הוא כי שיעורי המס הממוצעים על השכר בישראל נמוכים ביחס לרוב המדינות המפותחות פרט לרמות השכר הגבוהות, שבהן מצויים כעשירית מהעובדים בישראל (לוח 1, דיאגרמה 1). ברמות השכר הגבוהות שיעור המס הממוצע בישראל קרוב לחציון של המדינות הכלולות בהשוואה פרט לזו הגבוהה ביותר (הכוללת כ-2 אחוזים מהעובדים בישראל) בה שיעור אצלנו גבוה מאשר בכשני שלישים מהמדינות. שיעור המס הממוצע בישראל על השכר של רווקים ושל עובדים נשואים ללא ילדים, נמוך מהשיעור המקביל במדינות הנכללות בהשוואה ברמות ההכנסה שעד כמעט פי ארבע מהתוצר לנפש (לוח 2, דיאגרמה 2), שבהן מצויים כ-98 אחוזים מהעובדים. גם בקרב גברים נשואים שהם אבות לשני ילדים המס הממוצע בישראל נמוך מהממוצע מדינות OECD עד רמת שכר של יותר מפי שניים מהתוצר לנפש (16,200 ₪ לחודש בישראל), ועבור אמהות שיעורי המס היחסיים בישראל נמוכים עוד יותר, בזכות נקודות הזיכוי הניתנות בגין הילדים. ברמות השכר הנמוכות נטל המס בישראל הוא בקצה התחתון של התפלגות המדינות, בפרט לגבי רווקים ונשים, בעוד שברמות השכר הגבוהות יותר היא מתקדמת למרכז ההתפלגות. גם ברמות השכר הגבוהות ביותר שיעור המס הממוצע אינו שונה בהרבה מהשיעור הממוצע במדינות OECD, בפרט כאשר מדובר ברווקים (לוח 2). יתר על כן, בהשוואה לממוצע של 15 החברות הוותיקות באיחוד האירופי שיעור המס הממוצע בישראל נמוך בכל רמות ההכנסה ובכל סוגי משקי הבית הנכללים בהשוואה. רק ברמות השכר הגבוהות ביותר, בהן מצויים כשני אחוזים מהעובדים, נטל המס בישראל גבוה מאשר במרבית המדינות הנכללות בהשוואה, אך גם כאן מצויות עדיין שמונה מדינות בהן שיעורי המס גבוהים יותר מאשר בישראל, ושלוש נוספות בהן שיעורי המס דומים לשלנו. שיעור המס הממוצע על רווקים בישראל אינו גבוה אפילו

⁷ לדוגמה, שיעור השכירים המפרישים חלק מהכנסתם לקרן השתלמות בעשירונים הרביעי עד הששי הוא 23 אחוזים ואילו בשלושת העשירונים העליונים השיעור הוא 65 אחוזים. שיעור המפרישים לפנסיה גדול פי 2 בהתאמה. לכן, משמעות ההנחה היא שהפערים בשיעורי המס בישראל בין בעלי הכנסות נמוכות לבעלי הכנסות גבוהות, כפי שהם מחושבים בעבודה זו, גדולים מהפערים בפועל.

⁸ התייחסות ספציפית לשימוש בהטבות שהנחנו בכל מדינה מופיעה בהערות השוליים ללוחות הנספח.

⁹ בחלק מהמדינות תשלומי החובה לביטוח הלאומי כוללים רכיבים המזכים את העובד בהטבות שגודלן קשור להיקף ההפרשה. משום כך ניתן לראות חלק מהפרשה זו כחיסכון ולא כמס. רכיב זה גדול במדינות האחרות בהשוואה לישראל, כך שהתחשבות בו תפחית את נטל המס המחושב על השכר במדינות אלה בהשוואה לישראל. עם זאת לא ניתן לאמוד במדויק את הרכיב שאינו צריך להיחשב למס ובהשוואות בינלאומיות לא מקובל להחריגו. מאידך גיסא, ההשוואה איננה כוללת גם את תשלומי המעסיק לביטוח הלאומי שבמרבית המדינות המפותחות הם גבוהים בהרבה מרמתם בישראל.

¹⁰ נטל המס מוגדר כאן כיחס בין סך המסים שעל העובד לשלם משכרו לשכר ברוטו.

בהשוואה לחלק ממדינות ארצות הברית: ברמת שכר של פי 2 מהתוצר לנפש (שכאמור, 88 אחוזים מהנישומים בישראל מצויים מתחתיה) המס הממוצע בניו-יורק ובקליפורניה גבוה בהרבה מאשר בישראל, ובטקסס הוא דומה לשלנו.

בשנת 2008 הופעל בישראל "מס הכנסה שלילי". בשלב הראשון מופעלת התוכנית על בסיס ניסיוני בארבעה אזורים בארץ, אך החל מ-2010 היא אמורה להיות מיושמת בפריסה ארצית. הטבה זו מוענקת להורים לילדים ולעובדים מבוגרים ללא ילדים והזכאות לה תלויה גם בהכנסות בן הזוג ובהכנסות מרכוש. בניתוח הנוכחי העובדים הזכאים להטבה זו מצויים במדרגת ההכנסה של 50 אחוזים מהתוצר לנפש והיא מפחיתה את שיעור המס הממוצע שלהם ב-7.1 נקודות אחוז, ואינה משפיעה על שיעור המס השולי. עובדים המצויים ברמת הכנסה של 75 אחוזים מהתוצר לנפש כבר אינם זכאים להטבה. השפעת התוכנית מוצגת בלוח 1 ועולה ממנה כי היא "מתקנת" את העובדה שברמות ההכנסה הנמוכות ביותר שיעורי המס הממוצעים בישראל דומים לממוצע ב-OECD בעוד שברמות ההכנסה הגבוהות יותר הם נמוכים משמעותית (תוצאה המשקפת במידה רבה את קיומן של תוכניות מס הכנסה שלילי במדינות אחרות).

דרך נוספת לבחון את מערכת המס היא באמצעות שיעור המס השולי (לוח 3). בעוד ששיעור המס הממוצע משפיע על החלטות בנוגע לכניסה ויציאה משוק העבודה, שכן הוא משקף את חלק השכר המשולם כמס, הרי נטל המס השולי משפיע על החלטות בנוגע לשעות העבודה, מאמץ במטרה להשיג קידום בעבודה, בונוסים ועבודה נוספת - שכן הוא משקף את תשלום המס על **התוספת** להכנסה כתוצאה מפעולות אלה. מההשוואה עולה כי גם שיעור המס השולי בישראל ברמת ההכנסה של מחצית מהתוצר לנפש נמוך משמעותית מהרמה במדינות המפותחות. זאת מכיוון שהנישומים בישראל ברמת הכנסה זו אינם מגיעים לסף מס ההכנסה וחייבים רק בדמי הביטוח הלאומי בשיעור המופחת, שהם נמוכים מאוד בישראל בהשוואה למקובל בעולם (דיאגרמה 3)¹¹. שיעור המס השולי בישראל הוא נמוך גם ברמות ההכנסה שבין מחצית התוצר לנפש ועד לרמה השווה לפי 1.33 מהתוצר לנפש. מכיוון שמרבית הנישומים בישראל (יותר מ-75 אחוזים) מצויים ברמות הכנסה נמוכות יותר הרי שגם שיעורי המס השוליים, לא רק הממוצעים, החלים עליהם אינם גבוהים מאלו החלים על עובדים במעמד יחסי דומה (במונחי הכנסה ביחס לתוצר לנפש) במדינות OECD. ברמות ההכנסה שמעבר לפי 1.33 מהתוצר לנפש שיעורי המס השוליים בישראל גבוהים מהרמה הממוצעת במדינות OECD אך לא ניתן להגדירם כחריגים בתוך קבוצת המדינות המפותחות, שכן הם מצויים בקרבת מרכז ההתפלגות (איור 1, חלק תחתון) ונמוכים משמעותית מהממוצע במדינות האיחוד האירופי.

דרך אלטרנטיבית לבחון את שיעורי המס השוליים היא באמצעות בחינת תוספת המס כתוצאה משינויים גדולים בהכנסה. השוואת שיעורי המס השולי ברמות הכנסה שונות משקפת, כאמור לעיל, את השפעות שיעור המס על החלטות המביאות לשינויים קטנים בשכר. אולם, בחינת תוספת המס כתוצאה משינויים גדולים יותר כמו השקעה בהון אנושי או שינוי במקום העבודה -

¹¹ הטבות המס לנשים בישראל ניתנות באמצעות נקודות זיכוי. לכן, אם הכנסתה של העובדת עוברת את סף המס, נקודות הזיכוי אינן משפיעות על שיעור המס השולי.

פעולות שעלותן לעובד בטווח הקצר עשויה להיות משמעותית – מחייבת חישוב שונה. זאת מכיוון שכתוצאה משינויים דיסקרטיים מסוג זה בהכנסה עשוי הפרט לעבור למדרגות מס גבוהות יותר, להגיע לתקרות הזכאות להטבות שונות ולזיכויי מס הניתנים ברמות הכנסה נמוכות או, לחילופין, לעבור את תקרות תשלום דמי הביטוח החברתי לסוגיו. לכן חושבה גם תוספת המס במעבר בין רמות ההכנסה השונות שנכללו במחקר. תוצאות ההשוואה מצביעות על שיעורי מס גבוהים יותר בישראל ביחס להשוואת שיעורי המס השוליים (לוח 4), אך איכותית הפערים אינם גדולים. המאפיין העיקרי של ישראל: שיעורי מס נמוכים בהשוואה לכל המדינות ברמות ההכנסה הנמוכות, ושיעורי מס דומים לאלו של מדינות האיחוד האירופי וגבוהים מאלו של שאר המדינות ברמות ההכנסה הגבוהות, מופיע גם בהשוואה זו.

3. השינוי בשיעורי המס בין השנים 2003-2009

השינוי בין תקופות בתשלומי המס החלים על השכר משקף שני תהליכים מקבילים: שינויי חקיקה המשנים את שיעורי המס, את גובה מדרגות המס ואת ההנחות והפטורים השונים, וקצב הצמיחה של התוצר המגדיל את רמת ההכנסה ומביא ל"זחילה" כלפי מעלה של שיעורי המס האפקטיביים בשל פרוגרסיביות מערכת המס. בישראל, כאמור הופחתו מאז 2004 שיעורי המס הסטטוטוריים במספר צעדים, אך במקביל צמח המשק בשיעור מהיר ובוטלה נקודת הזיכוי בגין בן זוג שאינו עובד. בדומה לישראל, גם חלק ממדינות OECD הפחיתו בשנים האחרונות את שיעורי המס על הכנסות מעבודה, ובמקביל משקיהן המשיכו לצמוח, מה שקיזז את השפעת הפחתת שיעורי המס.

מלוח 5 עולה כי הפחתת שיעורי המס בישראל פעלה להקטנה משמעותית של נטל המס על עובדים בכל רמות ההכנסה, אך במיוחד בקצה העליון של התפלגות ההכנסות בו היה נטל המס בישראל גבוה יחסית לעולם בתחילת התקופה (דיאגרמה 4). ירידת נטל המס קטנה יותר עבור עובדים נשואים שנפגעו מביטול נקודת הזיכוי בגין בן-הזוג; עבור אלה המצויים ברמת הכנסה דומה לתוצר לנפש (כ-8,100 ש"ח לחודש) נטל המס אף עלה מ-2004. כתוצאה משינויים אלה הצטמצמה מידת הפרוגרסיביות של מערכת המס על השכר בישראל אך – כפי שעולה מדיאגרמה 4 – היא נותרה פרוגרסיבית יותר מאשר במדינות המפותחות.¹² יתר על כן, הפעלת מס הכנסה שלילי מפחיתה בישראל את שיעור המס הממוצע ברמת ההכנסה הנמוכה ביותר בשיעור גדול מאשר בכל רמות ההכנסה האחרות, ובכך תגדיל את הפרוגרסיביות של מערכת המס, לפחות ביחס לעובדים הזכאים לתוכנית.

במדינות האחרות לא היו כמעט הפחתות אפקטיביות של שיעורי המס מכיוון שההפחתות הסטטוטוריות קוזזו עם זחילת מדרגות המס בשל הצמיחה. רק בקצה העליון של התפלגות ההכנסות הייתה הפחתה מהותית של נטל המס, אם כי פחות מאשר בישראל. בנוסף, חלה ירידה בשיעורי המס האפקטיביים של הורים ברמות ההכנסה הנמוכות בשל מאמץ ממוקד במספר מדינות להגדיל את התמריצים לעבודה בקבוצה זו. כתוצאה מכך ירד נטל המס היחסי בישראל כמעט בכל קבוצות ההשוואה, פרט להורים שהם מפרנסים יחידים ומצויים ברמת ההכנסה

¹² את מידת הפרוגרסיביות של מערכת המס ניתן לראות באמצעות המרחק האנכי בין הנקודות עבור כל שנה. מרחק זה הצטמצם בישראל מאז 2003 אך נותר גדול מאשר במדינות OECD.

שקרובה לתוצר לנפש. הירידה היחסית הכי גדולה נרשמה ברמות ההכנסה שבין פי 2 לפי 4 מהתוצר לנפש בהן מצויים כעשירית מהנישומים בישראל. דיאגרמה 5 מציגה תמונה דומה לגבי שיעורי המס השוליים.

4. ההבדלים בשיעורי המס על פי הרכב משק הבית

הבדל בולט בין ישראל למדינות המפותחות הוא העדר התייחסות של מערכת המס בישראל למצבו המשפחתי של הנישום¹³. במרבית המדינות הנכללות בהשוואה נהוגים שיעורי מס מופחתים או הנחות וזיכויים להורים לילדים (דיאגרמה 6), ובמידה פחותה גם לעובדים שכן זוגם אינו עובד או שהכנסתו נמוכה (לוח 6). כך, למשל, שיעור המס הממוצע לרווק ששכרו שווה לתוצר לנפש במדינות הכלולות בהשוואה גבוהה ב-7 נקודות אחוז משיעורו לגבר נשוי עם שני ילדים. לעומת זאת בישראל חייבים שניהם באותו שיעור מס. בישראל ניתנות הטבות מס (נקודות זיכוי) בגין הילדים רק לאמהות. גם עבורן היקף ההטבה נמוך מאשר במדינות האחרות (דיאגרמה 6), אך, מעבר לכך, עיקר הפער נובע משיעור המימון של ההטבה כאשר היא ניתנת לנשים בלבד. מכיוון שרק 64 אחוזים מהאימהות בישראל עובדות, ומתוכן רק 55 אחוזים מגיעות לסף המס לאחר שמתחשבים בנקודות הזיכוי האישיות, הטבות אלה משפיעות רק על כשליש מהמשפחות שבהן יש ילדים¹⁴ (לוח 7). יתר על כן, גם מבין המשפחות שנהנות מהטבות המס, רק בכ-60 אחוזים – בעיקר במשפחות עם ילד אחד או שניים – מגיעות הנשים לרמת הכנסה המאפשרת לנצל את מלוא ההטבה. הגבלת זיכויי המס המשפחתיים לנשים, והעדר אפשרות לקבל תשלום בפועל כאשר זיכויי המס גדולים מחבות המס, מביאים לכך שבישראל מערכת המס מסייעת פחות להקטנת אי-השוויון הרחבי – כלומר, לצמצום הפערים בהכנסה לנפש בין משפחות שהכנסותיהן מעבודה דומות – ובכך גם להקטנת העוני. הפער בין ישראל למדינות האחרות בולט במיוחד ברמות השכר הנמוכות: בעוד שבישראל נטל המס הממוצע על רווקים נמוך ב-11 עד 14 נקודות אחוז מהממוצע במדינות האחרות, הנטל על אבות נשואים נמוך רק בכ-3 עד 5 אחוזים. מתוך 26 המדינות הכלולות בהשוואה רק 4 (פינלנד, הונגריה, שבדיה ותורכיה) אינן מתחשבות בהרכב המשפחה בקביעת שיעורי המס¹⁵. מס הכנסה שלילי (תשלום מהמדינה לעובדים בשכר נמוך) שהונהג בכמה אזורים בישראל החל מ-2008 מתבסס על הרכב משק הבית, בדומה לחלק מהמדינות. כתוצאה מכך יקטן נטל המס של הורים המשתכרים כמחצית מהתוצר לנפש ביחס לזה של עובדים ללא ילדים בכ-7 נקודות אחוז¹⁶. בהשוואה, בארצות הברית, בבריטניה, בניו-זילנד ובאירלנד הורה נשוי לשני ילדים ששכרו שווה למחצית התוצר לנפש יקבל מהמדינה תוספת (נטו) של עשרות אחוזים לשכרו, בעוד שרווק חייב במס משמעותי (לוחות נ-1, א, נ-1-ב').

יתרונה של הגישה הנהוגה בישראל הוא בפישוט מערכת המס ובעידוד כניסה מוקדמת של רווקים וצעירים נשואים בעלי כושר השתכרות נמוך מהממוצע לשוק העבודה. יחד עם ההטבות הניכרות הניתנות לאימהות לילדים באמצעות נקודות הזיכוי, שגם הן אינן נפוצות במדינות האחרות, וכן

¹³ בישראל מוענקות נקודות זיכוי בגין הילדים רק לנשים עובדות, בעוד שבמרבית המדינות נקודות הזיכוי/ניכוי ניתנות לבן הזוג שעבורו ערכן גבוה יותר או שנערך חישוב משותף.

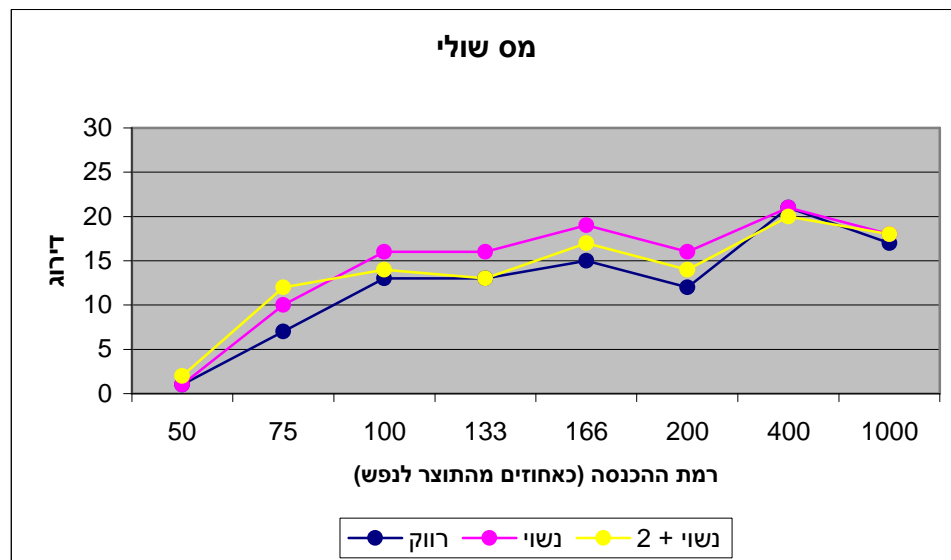
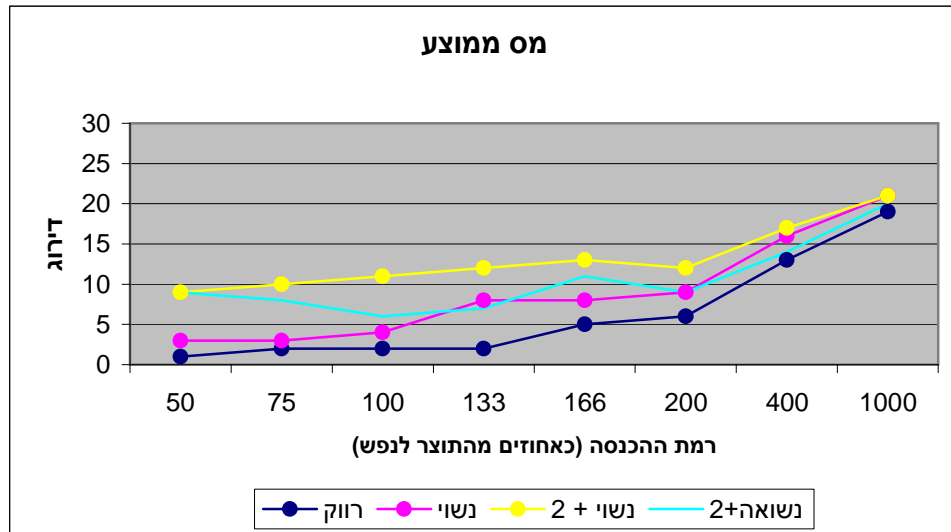
¹⁴ מקרב האבות 74 אחוזים עובדים ומגיעים לשכר הגבוה מסף המס (86 אחוזים מהאבות העובדים).

¹⁵ בנוסף להטבות המס הפדראליות בארצות הברית גם שיעורי המס בקליפורניה ובניו-יורק ומס ההכנסה העירוני בניו-יורק מתחשבים במצב המשפחתי.

לנכים, יוצרים מאפיינים אלה מערכת המתמרצת כניסה לשוק העבודה. הפער הגדול יחסית בישראל בין שיעורי המס ברמות ההכנסה הנמוכות בהשוואה לרמות הגבוהות, למרות שהצטמצם כאמור, גם תורם לצמצום הפערים בהכנסות בין עובדים ברמות שכר שונות. לעומת זאת, מערכת המס והקצבאות בישראל פועלת פחות מאשר במדינות אחרות להקטנת הפערים בין משקי בית בהרכבים שונים, בייחוד משום שקצבאות הילדים בישראל אינן גבוהות בהשוואה בין-לאומית. ממצא זה כשלעצמו אינו מחייב התאמה במדיניות, שכן מידת ההתערבות הרצויה להקטנת אי-השוויון בין קבוצות אוכלוסייה שונות היא החלטה פוליטית-חברתית, המשקפת את מערכת ההעדפות בכל מדינה, ומה עוד שבישראל שיעורי המס ברמות ההכנסה הנמוכות נמוכים גם להורים. עם זאת, לפחות לגבי רמות ההכנסה הנמוכות (שמעל סף המס), אימוץ הגישה הנפוצה בעולם – הגדלת זיכויי המס בהתאם לגודל המשפחה, תוך הקטנתם לרווקים - יכול לתרום משמעותית להפחתת תחולת העוני במשקי בית שבהם יש הורים עובדים, תוך שמירה על איזון תקציבי. על רקע הקושי של הממשלה להפנות משאבים נוספים לצמצום העוני, זוהי חלופה שראוי שקובעי המדיניות יהיו מודעים לה, בפרט ככלי מדיניות משלים ל"מס הכנסה שלילי".

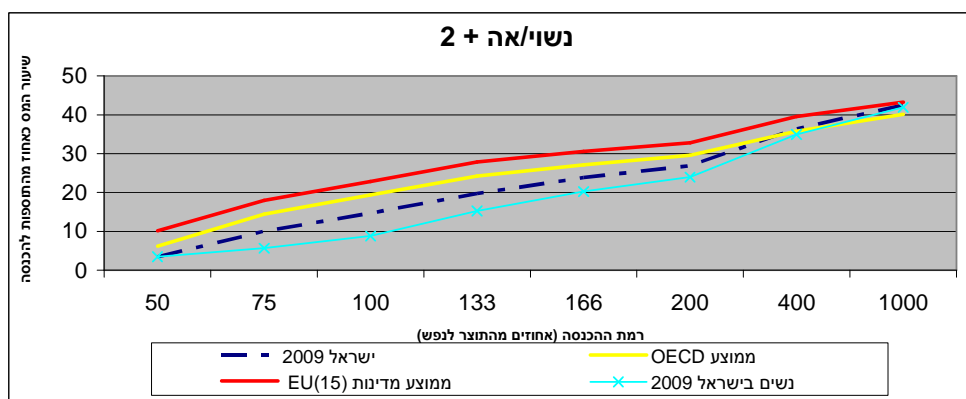
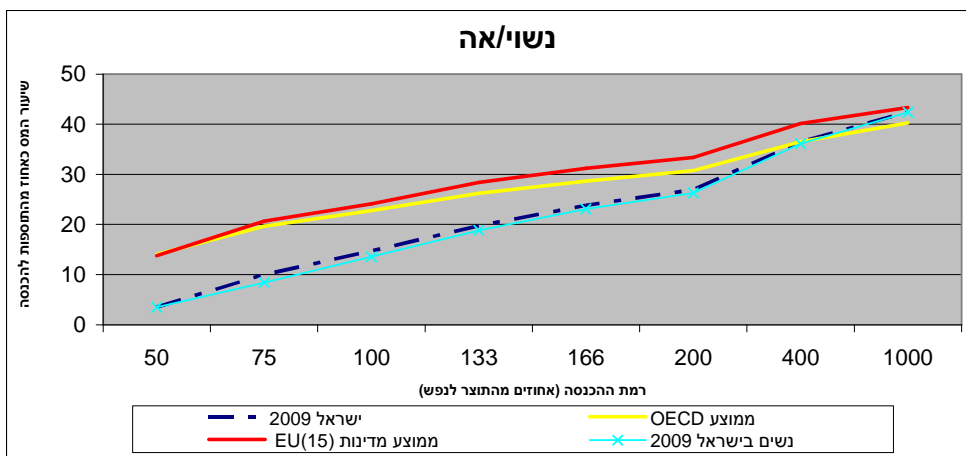
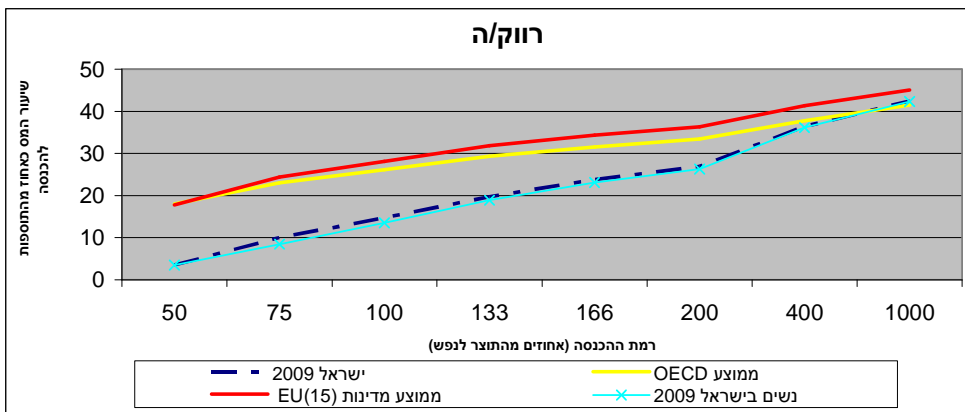
¹⁶ ההטבה מוענקת בישראל גם לעובדים ללא ילדים מעל גיל 55.

דיאגרמה 1: מיקומה של ישראל בשנת 2009 במדרג 29 המדינות המפותחות בשנת 2008/9 על פי שיעורי המס השולי והמס הממוצע¹

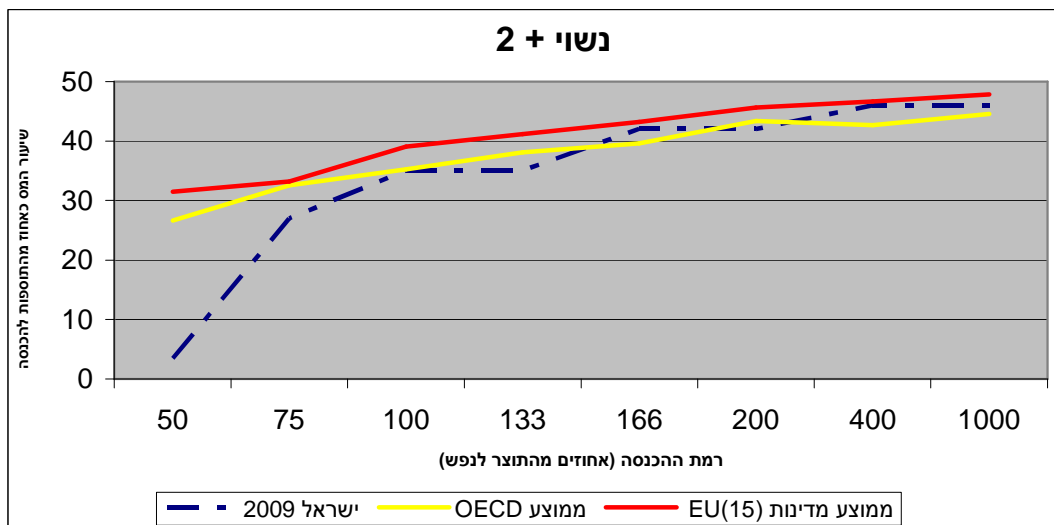
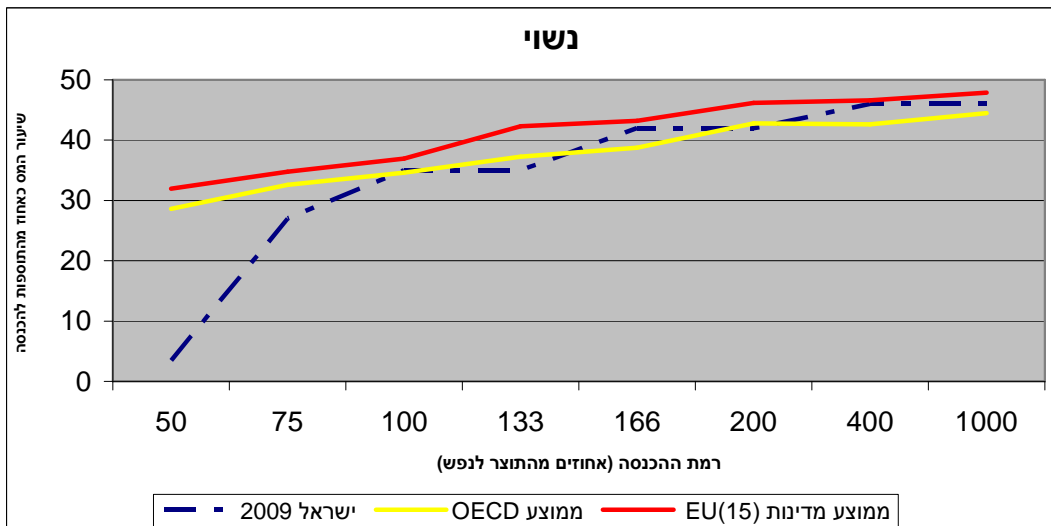
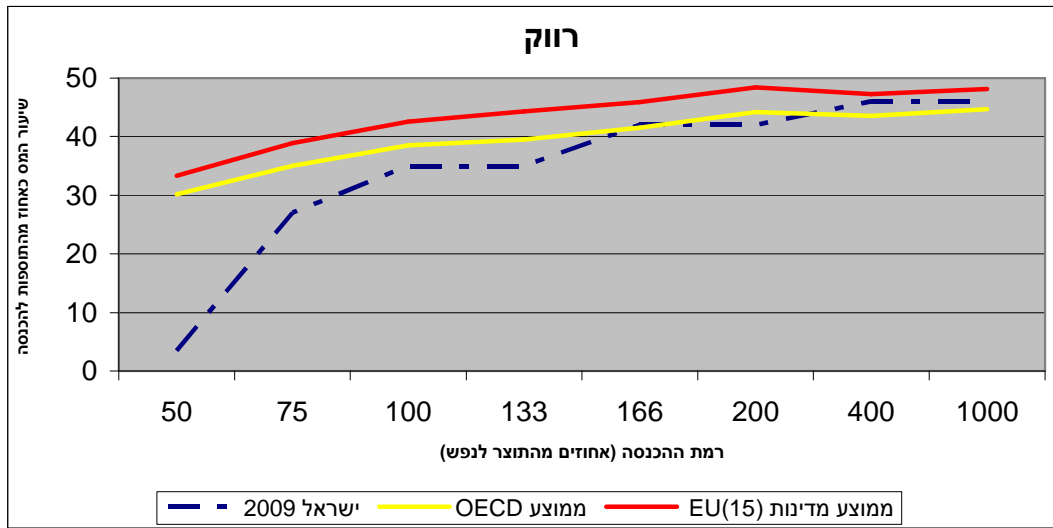

1. מיקום גבוה בדירוג פירושו ששיעור המס בישראל גבוה יחסית. למשל, דירוג במקום ה-29, פירושו ששיעורי המס בישראל גבוה יותר מכל המדינות הנכללות בהשוואה.

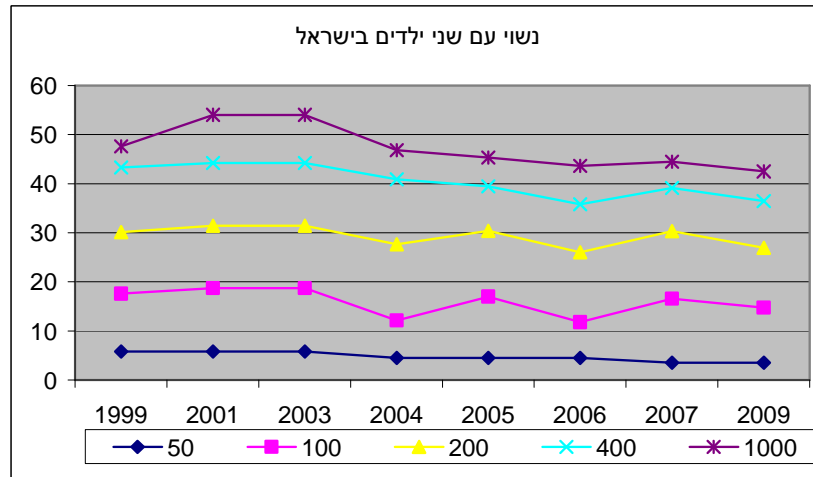
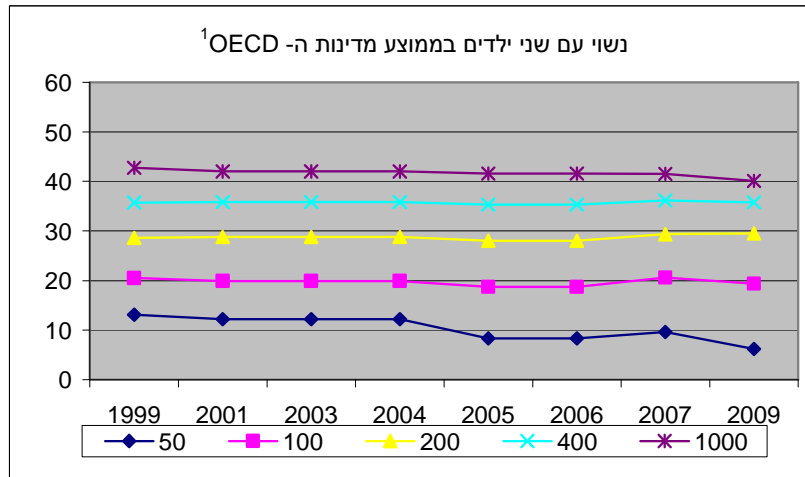
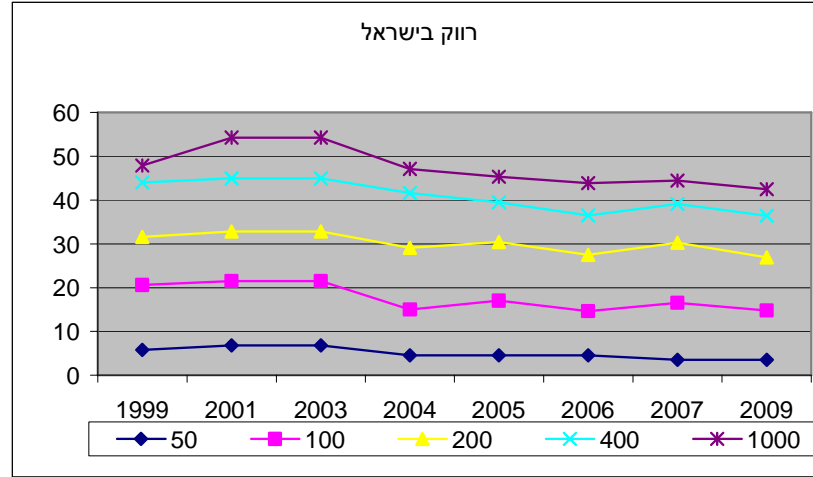
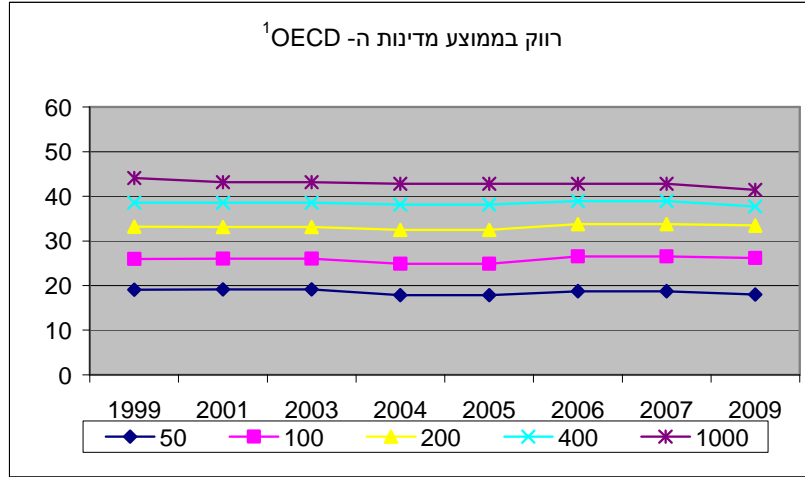
דיאגרמה 2: שיעור המס הממוצע על הכנסות ברמות שונות בישראל בשנת 2009 ובמדינות המפותחות בשנת 2008/9

דיאגרמה 3: שיעור המס השולי על הכנסות ברמות שונות בישראל בשנת 2009 ובמדינות המפותחות בשנת 2008/9

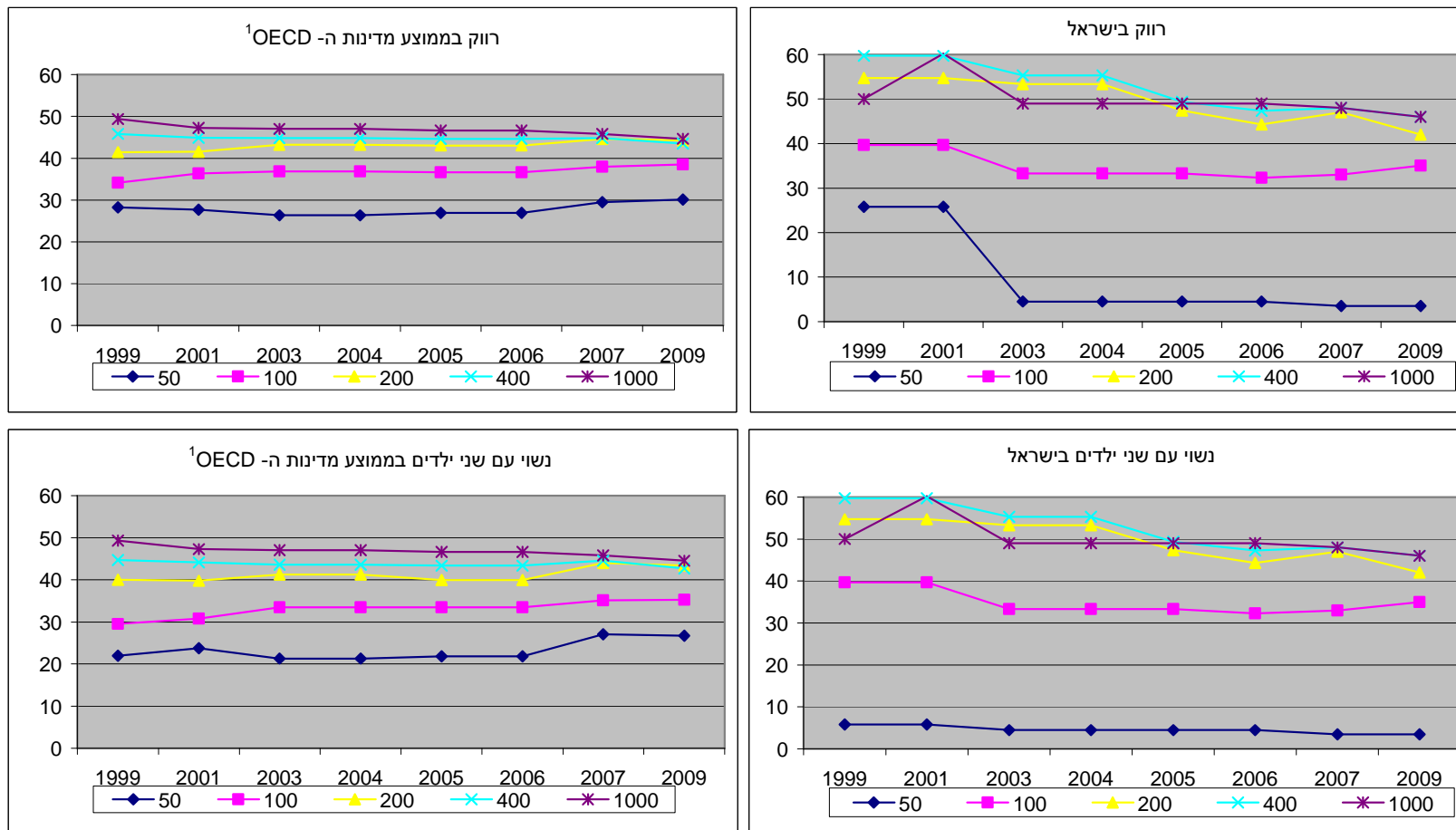

דיאגרמה 4: התפתחות שיעורי המס הממוצעים בישראל ובמדינות OECD¹ ברמות הכנסה שונות, 1999-2009²

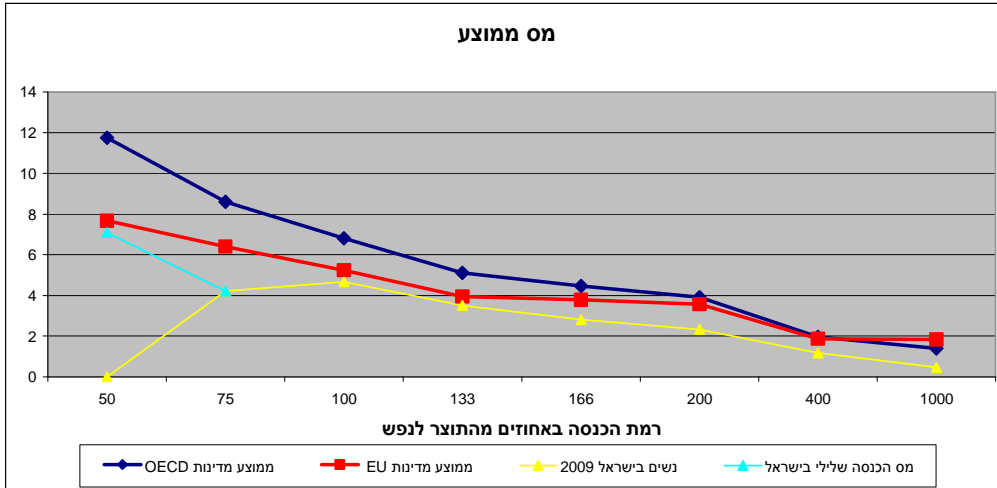
1. נתוני OECD הם ממוצע פשוט של 28 המדינות החברות באירגון, לשנה הקרובה ביותר עבורה יש נתונים.
 2. רמות ההכנסה מוצגות באחוזים מהתוצר לנפש.

דיאגרמה 5: התפתחות שיעורי המס השוליים בישראל ובמדינות OECD¹ ברמות הכנסה שונות, 1999-2009²

1. נתוני OECD הם ממוצע פשוט של 28 המדינות החברות באירגון, לשנה הקרובה ביותר עבורה יש נתונים.
 2. רמות ההכנסה מוצגות באחוזים מהתוצר לנפש.

דיאגרמה 6: הטבות המס לגבר/אישה נשוי/אה עם שני ילדים בהשוואה לרווקה¹ בישראל ובמדינות המפותחות - על פי רמת ההכנסה

1. ההבדל בשיעור המס הממוצע בין גבר/אישה נשוי/אה עם שני ילדים לרווקה, בכל רמת הכנסה, במדינות OECD ובמדינות האיחוד האירופי. בישראל אין הבדל בשיעורי המס בין גברים רווקים לאבות לילדים (פרט לאלו הזכאים ל"מס הכנסה שלילי") ולכן הקווים עבור המדינות האחרות משקפים גם את הפער בין לבין ישראל בגודל ההטבה.

לוח 1: התפלגות הנישומים בישראל בשנת 2009 על פי רמות ההכנסה¹

אחוז הנישומים המצויים ברמת הכנסה ז' ²	רמת הכנסה שנתית בשקלים			רמת הכנסה באחוזים מהתוצר לנפש
31.7	48,861	-	1	50-1
23.1	73,291	-	48,861	75-50
14.5	97,722	-	73,291	100-75
10.7	129,970	-	97,722	133-100
5.9	162,218	-	129,970	166-133
4.3	195,444	-	162,218	200-166
8.0	390,887	-	195,444	400-200
1.8	977,218	-	390,887	1000-400

1. עובדים מעל גיל 18.

2. סף המס בישראל בשנת 2009 הוא כ- 53 אלף ש"ח לגבר וכ- 61 אלף ש"ח לאשה.

מקור: חישובי מחלקת המחקר על פי סקר ההכנסות 2007.

לוח 2: שיעור המס הממוצע על הכנסות מעבודה על פי המצב המשפחתי ורמת ההכנסה -
 ישראל 2009 ומדינות OECD ב-2008/9

ההפרש בין ישראל ומדינות OECD		ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD	ישראל 2009		רמת הכנסה באחוזים מהתוצר לנפש
(באחוזים)						
רווק						
-14.4		17.8	17.9	3.5		50
-13.0		24.4	23.1	10.0		75
-11.4		28.1	26.2	14.7		100
-9.5		31.8	29.3	19.8		133
-7.8		34.3	31.6	23.8		166
-6.5		36.3	33.5	26.9		200
-1.3		41.4	37.8	36.4		400
1.0		45.1	41.5	42.5		1000
נשוי						
-10.5		13.8	14.0	3.5		50
-9.6		20.7	19.7	10.0		75
-8.1		24.2	22.8	14.7		100
-6.5		28.4	26.2	19.8		133
-4.9		31.2	28.7	23.8		166
-3.8		33.4	30.8	26.9		200
-0.1		40.2	36.5	36.4		400
2.2		43.3	40.3	42.5		1000
נשוי + 2						
נשים	גברים			נשים	גברים	
-2.7	-2.7	10.1	6.2	3.5	3.5	50
-9.8	-9.8			-3.6	-3.6	150
-8.8	-4.4	18.0	14.5	5.7	10.0	75
-10.6	-4.6	22.9	19.4	8.8	14.7	100
-8.9	-4.4	27.9	24.2	15.3	19.8	133
-6.9	-3.3	30.5	27.1	20.2	23.8	166
-5.6	-2.6	32.8	29.5	23.9	26.9	200
-0.9	0.6	39.5	35.8	34.9	36.4	400
1.8	2.4	43.3	40.1	41.9	42.5	1000

¹ ישראל כולל "מס הכנסה שלילי".

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes , נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח 3: שיעור המס השולי על הכנסות מעבודה על פי המצב המשפחתי ורמת ההכנסה - ישראל
2009 ומדינות OECD ב-2008/9

ההפרש בין ישראל ומדינות OECD	ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD (באחוזים)	ישראל 2009	רמת הכנסה באחוזים מהתוצר לנפש
-26.6	33.4	30.1	3.5	50
-8.0	38.9	35.0	27.0	75
-3.5	42.5	38.5	35.0	100
-4.5	44.3	39.5	35.0	133
0.5	45.9	41.5	42.0	166
-2.2	48.4	44.2	42.0	200
2.5	47.3	43.5	46.0	400
1.3	48.1	44.7	46.0	1000
				נשוי
-25.1	31.9	28.6	3.5	50
-5.6	34.8	32.6	27.0	75
0.4	36.9	34.6	35.0	100
-2.3	42.3	37.3	35.0	133
3.3	43.2	38.7	42.0	166
-0.8	46.2	42.8	42.0	200
3.4	46.6	42.6	46.0	400
1.5	47.8	44.5	46.0	1000
				נשוי + 2
-23.2	31.5	26.7	3.5	50
-5.6	33.2	32.6	27.0	75
-0.2	39.1	35.3	35.0	100
-3.1	41.2	38.1	35.0	133
2.4	43.2	39.6	42.0	166
-1.3	45.6	43.3	42.0	200
3.3	46.7	42.7	46.0	400
1.5	47.8	44.5	46.0	1000

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מביסי המס במדינות שונות.

לוח 4: שיעור המס המוטל על הכנסות מעבודה על פי המצב המשפחתי ורמת ההכנסה במעבר בין רמות הכנסה - ישראל 2009 ומדינות OECD ב-2008/9

ההפרש בין ישראל ומדינות OECD	ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD	ישראל 2009	רמת הכנסה באחוזים מהתוצר לנפש
	(באחוזים)			
				רווק
-10.2	37.6	33.3	23.1	75-50
-6.7	39.3	35.5	28.8	100-75
-3.8	43.0	38.8	35.0	133-100
-0.5	44.5	40.7	40.2	166-133
-0.6	46.2	42.6	42.0	200-166
3.9	46.5	42.0	45.9	400-200
2.5	47.6	44.0	46.5	1000-400
				נשוי
-7.9	34.9	30.9	23.1	75-50
-3.4	35.2	32.3	28.8	100-75
-1.6	42.1	36.6	35.0	133-100
1.7	43.5	38.5	40.2	166-133
1.1	44.7	40.9	42.0	200-166
3.7	47.6	42.2	45.9	400-200
3.8	45.4	42.8	46.5	1000-400
				נשוי + 2
-7.9	34.4	31.0	23.1	75-50
-5.3	38.4	34.1	28.8	100-75
-3.8	44.2	38.8	35.0	133-100
1.3	42.4	38.9	40.2	166-133
0.6	44.6	41.4	42.0	200-166
3.9	47.3	42.0	45.9	400-200
3.6	45.8	42.9	46.5	1000-400

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes , נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

**לוח 5: השינוי בשיעורי המס הממוצעים בישראל ובמדינות OECD בין השנים
2004-2003 לשנים 2009-2008**

השינוי בפער בין ישראל ומדינות EU	השינוי בפער בין ישראל ומדינות OECD	ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD	ישראל	רמת ההכנסה (אחוזים מהתוצר לנפש)
					רווק
-0.9	-1.1	-0.1	0.1	-1.0	50
-2.8	-2.9	1.2	1.3	-1.6	100
-4.7	-4.8	0.8	0.8	-4.0	200
-5.5	-5.6	-0.7	-0.6	-6.2	400
-3.0	-3.2	-1.7	-1.6	-4.8	1000
					נשוי
-0.5	-0.8	-0.5	-0.2	-1.0	50
-0.5	-0.4	1.5	1.4	1.0	100
-3.8	-3.7	1.1	1.0	-2.6	200
-6.0	-5.7	0.5	0.1	-5.5	400
-2.1	-2.6	-2.4	-1.9	-4.5	1000
					נשוי + 2
-1.5	1.1	0.5	-2.1	-1.0	50
-7.6	-6.0			-8.1	¹ 50
-1.9	0.5	2.9	0.6	1.0	100
-4.7	-4.1	2.0	1.4	-2.6	200
-6.4	-5.8	0.8	0.3	-5.5	400
-2.5	-2.7	-2.0	-1.8	-4.5	1000

¹ כולל השפעת מס הכנסה שלילי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח 6: ההפרש בשיעורי המס השולי והממוצע על פי המצב המשפחתי - ישראל
בשנת 2009 ומדינות OECD ב-2008/9 (אחוזים)

מס ממוצע			מס שולי				
ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD	ישראל 2009	ממוצע מדינות EU	ממוצע מדינות OECD	ישראל 2009	שכר (אחוזים מהתוצר)	
4.0	3.9	0.0	1.4	1.5	0.0	ההפרש בין רווק לנשוי 50	
3.7	3.4	0.0	4.1	2.5	0.0	75	
4.0	3.4	0.0	5.6	3.9	0.0	100	
3.4	3.1	0.0	2.0	2.2	0.0	133	
3.1	2.9	0.0	2.7	2.8	0.0	166	
3.0	2.7	0.0	2.2	1.4	0.0	200	
1.2	1.3	0.0	0.7	0.9	0.0	400	
1.8	1.2	0.0	0.3	0.2	0.0	1000	
						ההפרש בין רווק לנשוי + 2	
		נשים	גברים				
7.7	11.7	0.0	0.0	1.9	3.5	0.0	50
6.4	8.6	4.2	0.0	5.6	2.5	0.0	75
5.2	6.8	4.7	0.0	3.5	3.2	0.0	100
3.9	5.1	3.5	0.0	3.1	1.4	0.0	133
3.8	4.5	2.8	0.0	2.7	1.9	0.0	166
3.6	3.9	2.3	0.0	2.8	0.9	0.0	200
1.9	2.0	1.2	0.0	0.6	0.8	0.0	400
1.8	1.4	0.5	0.0	0.3	0.2	0.0	1000

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes , נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח 7: ניצול זיכוי המס בגין ילדים על ידי האמהות העובדות בישראל - 2008¹

האמהות המנצלות חלק מהזיכוי מתוך כל האמהות	האמהות המנצלות חלק מהזיכוי מתוך האמהות העובדות ³	האמהות הממצות את הזיכוי מתוך כל האמהות	האמהות הממצות את הזיכוי מתוך האמהות העובדות ²	אחוז מהאמהות העובדות	מספר הילדים
(אחוזים)					
39.9	54.6	30.0	41.1	35.1	1
41.0	57.6	24.4	34.2	35.5	2
34.5	56.4	16.7	27.3	18.5	3
25.0	52.8	8.3	17.5	6.6	4
14.0	42.8	4.3	13.2	2.2	5
14.1	41.9	1.6	4.7	2.1	6+
35.7	55.3	21.4	33.2	100.0	סה"כ

¹ אומדן על בסיס קידום נתוני סקר ההכנסות לשנת 2007.

² אחוז האמהות העובדות ששכרן מגיע לסף המס לאחר שנלקחות בחשבון נקודות הזיכוי האישיות ונקודות הזיכוי בגין ילדיהן.

³ אחוז האמהות העובדות ששכרן מגיע לסף המס לאחר שנלקחות בחשבון נקודות הזיכוי האישיות.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל, על פי סקר ההכנסות של הלמ"ס.

לוח נ'1-א: שיעור המס הממוצע על הכנסות מעבודה של עובד נשוי (מפרנס יחיד) עם שני ילדים (בני 4 ו-10) ¹

מדינה	שכר כאחוז מהתוצר הנפש							
	50	75	100	133	166	200	400	1000
ישראל 2009	3.5	10.0	14.7	19.8	23.8	26.9	36.4	42.5
אוסטרליה	0.0	0.0	0.0	12.1	18.7	24.8	35.8	42.2
אוסטריה ²	14.7	21.4	24.4	28.8	31.1	30.4	37.0	41.0
בלגיה	3.6	20.4	25.4	31.4	36.7	40.6	49.9	55.4
קנדה	11.6	18.5	23.6	26.6	30.5	33.0	37.0	41.3
צ'כיה	12.5	5.6	10.4	14.0	16.2	17.7	17.7	14.6
דנמרק	22.8	29.0	32.3	36.9	40.8	43.9	53.1	58.7
פינלנד	20.3	25.7	29.7	33.7	36.1	38.4	45.8	50.0
צרפת	19.2	20.8	22.1	22.8	23.6	24.8	29.0	38.7
גרמניה	20.2	20.2	21.6	29.6	28.3	30.0	33.7	40.1
יוון ³	16.0	16.0	22.0	26.6	29.3	32.3	39.5	39.8
הונגריה	26.4	37.7	41.8	44.6	46.3	47.4	48.3	47.8
אירלנד	-22.0	5.1	10.3	18.1	23.1	26.5	34.7	39.7
איטליה ⁴	10.0	16.7	23.0	27.9	32.4	35.7	42.9	43.7
יפן ⁵	12.8	13.8	15.8	17.6	19.0	20.9	28.3	38.9
קוריאה	7.5	7.5	7.5	7.9	8.5	9.9	15.7	28.1
לוקסמבורג	12.0	12.1	22.1	26.1	28.9	30.9	35.6	38.5
הולנד ⁶	3.7	17.3	25.2	30.6	33.8	36.9	44.4	49.0
ניו-זילנד	-34.8	-15.8	-3.3	11.0	19.7	27.1	33.7	36.9
נורווגיה	18.3	24.2	27.1	32.4	37.7	39.4	43.6	46.1
פולין	12.5	19.2	22.6	25.1	26.7	28.9	35.2	39.7
פורטוגל ⁷	11.0	11.0	11.0	16.5	19.8	22.3	28.8	23.0
ספרד	2.2	6.9	12.4	16.5	19.1	20.6	30.3	37.9
שבדיה	20.4	25.4	28.0	33.9	38.1	41.3	49.2	53.9
תורכיה	17.7	21.7	24.3	26.2	27.3	28.9	30.1	33.4
בריטניה ⁸	-2.4	21.7	33.8	38.5	37.0	37.1	39.1	39.6
ארה"ב: ⁹	-18.2	1.1	8.7	12.2	14.3	16.1	23.1	30.2
טקסס	-26.2	0.6	11.6	16.8	20.0	22.7	31.4	37.6
ניו יורק	-18.2	1.1	8.7	13.2	16.2	19.0	29.1	36.4
קליפורניה	6.2	14.5	19.4	24.2	27.1	29.5	35.8	40.1
ממוצע כל המדינות	10.1	18.0	22.9	27.9	30.5	32.8	39.5	43.3
ממוצע כל מדינות EU								

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הולנדי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).
² זיכוי המס בסך 610 לכל ילד אינו נכלל בחישוב כי הוא משולם גם אם אין הכנסה.
³ בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.
⁴ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).
⁵ חמישית מהשכר משולמת כבונוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.
⁶ זיכוי של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.
⁷ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.
⁸ חישוב המס כולל את שחיקת קצבאות הילדים (האוניברסליות) בהתאם לגידול ההכנסה.
⁹ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח נ'2-א': שיעור המס השולי על הכנסות מעבודה של עובד נשוי (מפרנס יחיד) עם שני ילדים (בני 4 ו-10) ¹

מדינה	שכר כאחוז מהתוצר לנפש							
	1000	400	200	166	133	100	75	50
ישראל 2009	46.0	46.0	42.0	42.0	35.0	35.0	27.0	3.5
אוסטרליה	46.5	46.5	41.5	41.5	51.5	0.0	0.0	0.0
אוסטריה ²	43.7	43.7	43.7	42.1	42.1	42.1	34.7	34.7
בלגיה	59.1	59.1	59.2	58.9	42.4	42.4	51.3	42.6
קנדה	44.2	44.2	45.2	45.2	37.0	60.2	35.4	20.7
צ'כיה	12.5	12.5	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0
דנמרק	62.4	62.4	62.4	56.8	56.8	43.0	41.4	41.4
פינלנד	52.9	52.9	53.5	46.0	46.0	41.7	41.7	31.7
צרפת	46.9	35.9	30.4	30.4	24.0	24.1	21.4	40.7
גרמניה	44.3	43.9	39.4	37.4	42.4	35.3	20.2	20.2
יוון ³	40.0	39.0	48.8	40.3	40.3	40.3	16.0	16.0
הונגריה	47.5	47.5	53.0	53.0	53.0	53.0	70.0	40.0
אירלנד	43.0	43.0	43.0	43.0	43.0	26.0	26.0	66.0
איטליה ⁴	44.8	46.4	51.8	50.3	50.2	42.0	42.0	10.0
יפן ⁵	47.8	43.9	35.9	26.2	22.9	22.9	21.5	12.8
קוריאה	39.6	30.1	23.5	12.8	11.4	7.5	7.5	7.5
לוקסמבורג	40.3	40.3	40.3	40.3	40.3	37.8	12.2	12.2
הולנד ⁶	52.0	52.0	52.0	52.0	43.8	49.5	46.8	37.0
ניו-זילנד	39.0	39.0	60.4	60.4	54.4	54.4	22.4	22.4
נורווגיה	47.8	47.8	47.8	47.8	44.8	35.8	35.8	35.8
פולין	42.7	42.7	42.1	32.8	32.8	32.8	32.8	32.8
פורטוגל ⁷	48.3	41.3	34.5	34.5	34.5	11.0	11.0	11.0
ספרד	43.0	43.0	28.0	28.0	28.8	28.8	28.8	6.4
שבדיה	57.0	57.0	57.0	57.0	52.0	52.0	35.2	32.0
תורכיה	35.6	35.6	38.0	32.0	32.0	32.0	32.0	27.7
בריטניה ⁸	40.0	40.0	40.0	31.0	31.0	70.0	70.0	70.0
ארה"ב: ⁹ טקסס	36.5	29.5	32.7	22.7	22.7	22.7	38.7	13.7
ניו יורק	43.2	37.0	43.1	33.1	33.1	32.1	53.4	23.0
קליפורניה	45.8	38.8	40.7	28.7	28.7	22.7	38.7	13.7
ממוצע כל המדינות	44.5	42.7	43.3	39.6	38.1	35.3	32.6	26.7
ממוצע כל מדינות EU(15)	47.8	46.7	45.6	43.2	41.2	39.1	33.2	31.5

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הלסינקי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).
² זיכוי המס בסך 610 לכל ילד אינו נכלל בחישוב כי הוא משולם גם אם אין הכנסה.
³ בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.
⁴ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).
⁵ חמישית מהשכר משולמת כבונוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.
⁶ ניכוי של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.
⁷ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.
⁸ חישוב המס כולל את שחיקת קצבאות הילדים (האוניברסליות) בהתאם לגידול ההכנסה.
⁹ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח נ-1-ב: שיעור המס הממוצע על הכנסות מעבודה של עובד רווק¹

שכר כאחוז מהתוצר לנפש								מדינה
1000	400	200	166	133	100	75	50	
אחוזים מההכנסה								
42.5	36.4	26.9	23.8	19.8	14.7	10.0	3.5	ישראל 2009
42.3	36.1	28.8	26.2	23.3	20.6	17.0	13.2	אוסטרליה
41.2	37.5	31.3	32.2	30.3	26.4	24.0	18.6	אוסטריה
57.1	54.1	49.0	46.9	43.0	39.3	33.6	15.6	בלגיה
41.6	37.6	31.8	29.9	26.7	25.0	21.4	18.8	קנדה
15.6	20.2	22.7	22.3	21.6	20.5	19.0	16.0	צ'כיה
59.6	55.6	48.8	46.0	41.9	37.3	35.3	32.3	דנמרק
50.0	45.8	38.4	36.1	33.7	29.7	25.7	20.3	פינלנד
43.0	38.9	34.2	32.5	30.1	27.6	26.2	21.6	צרפת
44.2	43.0	41.2	39.5	37.5	34.2	30.8	25.2	גרמניה
40.0	40.1	33.4	30.6	28.2	24.1	18.7	16.0	יוון ²
47.8	48.3	47.4	46.3	44.6	41.8	37.7	26.4	הונגריה
40.8	37.4	31.8	29.5	26.2	20.2	13.7	7.5	אירלנד
43.9	42.9	38.3	36.2	33.0	30.2	26.8	20.4	איטליה ³
40.3	31.2	24.9	22.6	21.2	19.7	18.9	17.7	יפן ⁴
28.9	17.2	11.3	9.3	8.4	8.0	7.5	7.5	קוריאה
40.0	39.5	38.7	38.3	37.8	35.6	31.8	22.9	לוקסמבורג
49.2	45.0	37.9	35.1	32.4	29.1	24.0	13.7	הולנד ⁵
37.0	33.9	28.5	26.0	23.8	20.4	18.7	16.8	ניו-זילנד
46.3	44.1	40.5	39.0	34.1	29.3	27.1	22.7	נורווגיה
40.4	37.0	32.7	31.2	30.8	30.1	29.2	27.4	פולין
35.6	24.9	28.2	24.7	23.1	19.3	15.3	11.0	פורטוגל ⁶
40.3	33.3	24.3	22.6	20.7	17.4	13.6	5.3	ספרד
53.9	49.2	41.3	38.1	33.9	28.0	25.4	20.4	שבדיה
33.4	30.1	28.9	27.3	26.2	24.3	21.7	17.7	תורכיה
37.7	34.1	28.3	26.4	25.3	23.4	20.9	15.8	בריטניה
32.7	28.7	26.7	25.1	23.2	20.1	17.7	15.2	טקסס ⁷
40.0	36.3	34.7	33.3	31.4	27.5	24.1	19.8	ניו יורק
38.7	34.9	32.9	30.9	28.1	23.7	20.1	16.4	קליפורניה
41.5	37.8	33.5	31.6	29.3	26.2	23.1	17.9	ממוצע כל המדינות
45.1	41.4	36.3	34.3	31.8	28.1	24.4	17.8	ממוצע כל מדינות EU

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הליסינקי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).

² בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.

³ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).

⁴ חמישית מהשכר משולמת כבנוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.

⁵ ניכוי של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.

⁶ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.

⁷ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח נ'2-ב: שיעור המס השולי על הכנסות מעבודה של עובד רווק¹

שכר כאחוז מהתוצר לנפש								מדינה
1000	400	200	166	133	100	75	50	
אחוזים מההכנסה								ישראל 2009
46.0	46.0	42.0	42.0	35.0	35.0	27.0	3.5	אוסטרליה
46.5	46.5	41.5	41.5	31.5	31.5	31.5	16.5	אוסטריה
43.7	43.7	43.7	42.1	42.1	42.1	34.7	34.7	בלגיה
59.1	59.1	59.2	58.9	54.4	54.4	59.8	47.9	קנדה
44.2	44.2	41.2	41.2	33.0	33.0	56.2	35.4	צ'כיה
12.5	12.5	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	דנמרק
62.4	62.4	62.4	62.4	62.4	46.5	41.4	41.4	פינלנד
52.9	52.9	53.5	46.0	46.0	41.7	41.7	31.7	צרפת
46.9	43.9	43.2	42.3	42.3	31.7	31.8	44.8	גרמניה
48.5	44.3	51.5	47.5	49.0	45.8	43.3	39.3	יוון ²
40.0	39.0	48.8	40.3	40.3	40.3	40.3	16.0	הונגריה
47.5	47.5	53.0	53.0	53.0	53.0	70.0	40.0	אירלנד
43.0	43.0	43.0	43.0	43.0	47.0	26.0	26.0	איטליה ³
44.8	44.8	48.9	48.9	48.9	40.7	40.6	38.6	יפן ⁴
47.8	43.9	35.9	33.0	26.3	22.9	21.5	21.4	קוריאה
39.6	30.1	23.5	12.8	12.4	10.4	7.5	7.5	לוקסמבורג
40.3	40.3	40.3	40.3	40.3	47.0	47.0	32.3	הולנד ⁵
52.0	52.0	52.0	52.0	43.8	43.8	46.8	37.0	ניו-זילנד
39.0	39.0	40.4	40.4	34.4	34.4	22.4	22.4	נורווגיה
47.8	47.8	47.8	47.8	44.8	35.8	35.8	35.8	פולין
42.7	42.7	42.1	32.8	32.8	32.8	32.8	32.8	פורטוגל ⁶
48.3	43.5	45.0	45.0	34.5	34.5	34.5	11.0	ספרד
43.0	43.0	37.0	28.0	32.6	28.8	28.8	36.7	שבדיה
57.0	57.0	57.0	57.0	52.0	52.0	35.2	32.0	תורכיה
35.6	35.6	38.0	32.0	32.0	32.0	32.0	27.7	בריטניה
40.0	40.0	40.0	31.0	31.0	31.0	31.0	31.0	טקסס ⁷
36.5	34.5	35.7	32.6	32.7	32.7	22.7	22.7	ניו יורק
43.3	41.5	43.2	43.2	43.1	43.1	33.1	32.1	קליפורניה
45.8	43.8	45.0	41.9	42.0	40.7	28.7	26.7	ממוצע כל המדינות
44.7	43.5	44.2	41.5	39.5	38.5	35.0	30.1	ממוצע כל מדינות EU
48.1	47.3	48.4	45.9	44.3	42.5	38.9	33.4	

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הסיניקי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).

² בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.

³ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).

⁴ חמישית מהשכר משולמת כבונוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.

⁵ ניכוי של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.

⁶ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.

⁷ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח נ'1-ג: שיעור המס הממוצע על הכנסות מעבודה של עובד נשוי (מפרנס יחיד)¹

שכר כאחוז מהתוצר לנפש								מדינה
1000	400	200	166	133	100	75	50	
אחוזים מההכנסה								
42.5	36.4	26.9	23.8	19.8	14.7	10.0	3.5	ישראל 2009
42.3	36.1	26.9	23.9	20.5	16.8	11.9	5.6	אוסטרליה
41.1	37.3	30.8	31.6	29.5	25.3	22.6	16.5	אוסטריה
55.9	51.1	43.1	39.8	35.2	29.4	23.7	9.0	בלגיה
41.3	37.0	30.5	28.4	24.9	22.8	18.5	14.4	קנדה
15.1	19.1	20.5	19.6	18.2	16.0	13.0	7.0	צ'כיה
58.7	53.1	43.9	40.8	36.9	32.3	29.0	22.8	דנמרק
50.0	45.8	38.4	36.1	33.7	29.7	25.7	20.3	פינלנד
40.1	32.5	27.0	26.1	25.1	23.4	22.4	19.7	צרפת
41.0	39.6	33.1	31.8	29.8	25.9	22.0	20.4	גרמניה
40.0	40.1	33.4	30.6	28.2	24.1	18.7	16.0	יוון ²
47.8	48.3	47.4	46.3	44.6	41.8	37.7	26.4	הונגריה
39.9	35.3	27.5	24.4	19.7	12.4	7.9	4.8	אירלנד
43.9	42.9	37.3	34.6	31.0	27.6	23.3	15.0	איטליה ³
39.9	30.3	23.6	21.1	19.8	18.4	17.2	15.1	יפן ⁴
28.8	17.0	11.1	9.2	8.6	7.9	7.5	7.5	קוריאה
38.7	36.2	32.1	30.4	27.9	24.5	21.2	16.9	לוקסמבורג
49.2	45.0	37.9	35.1	32.4	29.1	24.0	13.7	הולנד ⁵
36.9	33.7	28.1	25.6	23.3	19.6	17.7	15.4	ניו-זילנד
46.1	43.6	39.4	37.7	32.4	27.1	24.2	18.3	נורווגיה
40.4	37.0	32.7	31.2	30.8	30.1	29.2	27.4	פולין
23.2	29.3	23.4	21.1	18.2	11.0	11.0	11.0	פורטוגל ⁶
36.4	31.1	23.3	21.8	19.6	16.2	12.0	2.8	ספרד
53.9	49.2	41.3	38.1	33.9	28.0	25.4	20.4	שבדיה
33.4	30.1	28.9	27.3	26.2	24.3	21.7	17.7	תורכיה
37.7	34.1	28.3	26.4	25.3	23.4	20.9	-2.4	בריטניה
30.6	24.2	20.1	18.2	17.1	15.2	12.8	10.0	טקסס ⁷
38.0	32.5	27.6	25.0	23.0	19.9	16.0	11.0	ניו יורק
36.7	30.4	23.7	20.9	19.0	16.4	13.4	10.0	קליפורניה
40.3	36.5	30.8	28.7	26.2	22.8	19.7	14.0	ממוצע כל המדינות
43.3	40.2	33.4	31.2	28.4	24.2	20.7	13.8	ממוצע כל מדינות EU

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הליסינקי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).

² בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.

³ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).

⁴ חמישית מהשכר משולמת כבונוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.

⁵ נכיו של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.

⁶ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.

⁷ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבינ-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

לוח נ'2-ג: שיעור המס השולי על הכנסות מעבודה של עובד נשוי (מפרנס יחיד) ¹

שכר כאחוז מהתוצר לנפש								מדינה
1000	400	200	166	133	100	75	50	
אחוזים מההכנסה								
46.0	46.0	42.0	42.0	35.0	35.0	27.0	3.5	ישראל 2009
46.5	46.5	41.5	41.5	31.5	31.5	31.5	16.5	אוסטרליה
43.7	43.7	43.7	42.1	42.1	42.1	34.7	34.7	אוסטריה
59.1	59.1	59.2	58.9	50.4	50.4	51.3	42.6	בלגיה
44.2	44.2	41.2	41.2	33.0	56.2	35.4	33.0	קנדה
12.5	12.5	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	25.0	צ'כיה
62.4	62.4	62.4	56.8	56.8	43.0	41.4	41.4	דנמרק
52.9	52.9	53.5	46.0	46.0	41.7	41.7	31.7	פינלנד
46.9	35.9	30.4	30.4	30.4	25.5	25.5	40.7	צרפת
44.3	44.3	40.6	38.6	42.7	40.0	38.3	20.4	גרמניה
40.0	39.0	48.8	40.3	40.3	40.3	40.3	16.0	יוון ²
47.5	47.5	53.0	53.0	53.0	53.0	70.0	40.0	הונגריה
43.0	43.0	43.0	43.0	43.0	26.0	26.0	6.0	אירלנד
44.8	44.8	50.3	48.9	48.9	40.7	40.6	39.3	איטליה ³
47.8	43.9	35.9	26.2	26.3	22.9	21.5	21.4	יפן ⁴
39.6	30.1	23.5	12.8	11.4	10.4	7.5	7.5	קוריאה
40.3	40.3	40.3	40.3	40.3	37.8	28.7	19.5	לוקסמבורג
52.0	52.0	52.0	52.0	43.8	43.8	46.8	37.0	הולנד ⁵
39.0	39.0	40.4	40.4	34.4	34.4	22.4	22.4	ניו-זילנד
47.8	47.8	47.8	47.8	44.8	35.8	35.8	35.8	נורווגיה
42.7	42.7	42.1	32.8	32.8	32.8	32.8	32.8	פולין
48.3	41.3	34.5	34.5	34.5	11.0	11.0	11.0	פורטוגל ⁶
43.0	43.0	37.0	28.0	32.6	28.8	28.8	36.7	ספרד
57.0	57.0	57.0	57.0	52.0	52.0	35.2	32.0	שבדיה
35.6	35.6	38.0	32.0	32.0	32.0	32.0	27.7	תורכיה
40.0	40.0	40.0	31.0	31.0	31.0	31.0	70.0	בריטניה
36.5	29.5	32.7	22.7	22.7	22.7	22.7	17.7	טקסס ⁷
43.2	37.1	43.1	33.1	33.1	32.1	30.0	24.5	ניו יורק
45.8	38.8	40.7	28.7	28.7	26.7	24.7	17.7	קליפורניה
44.5	42.6	42.8	38.7	37.3	34.6	32.6	28.6	ממוצע כל המדינות
47.8	46.6	46.2	43.2	42.3	36.9	34.8	31.9	ממוצע כל מדינות EU

¹ מס מקומי: בלגיה - 6 אחוזים מהמס הממשלתי, קנדה - לפי טבלת המס של אונטריו, דנמרק - 32.6 אחוזים, פינלנד - תושב הליסינקי מתחת לגיל 54, איטליה - תושב מילאנו (כולל מס של מחוז לומברדיה), שבדיה - תושב שטוקהולם (32 אחוז).

² בהנחה שהצטרף לביטוח הלאומי אחרי 1992.

³ הצטרף לביטוח לאומי אחרי אפריל 1996 כשכיר (לא מנהל).

⁴ חמישית מהשכר משולמת כבונוס, שאר ההכנסה הינה שכר רגיל.

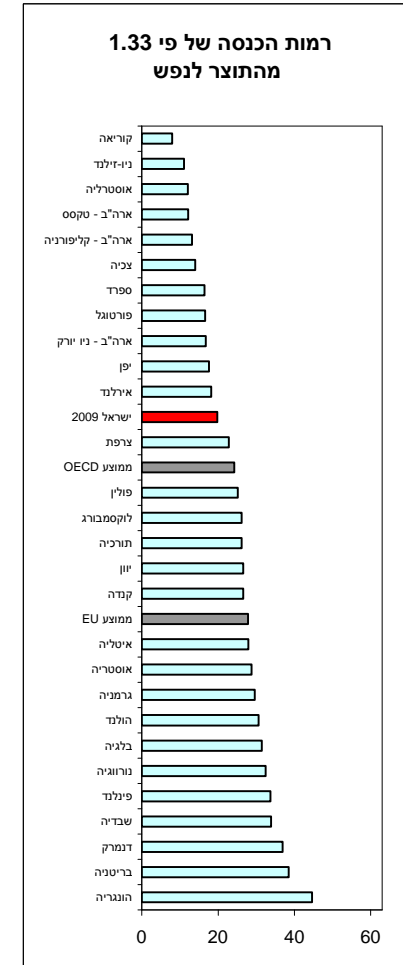
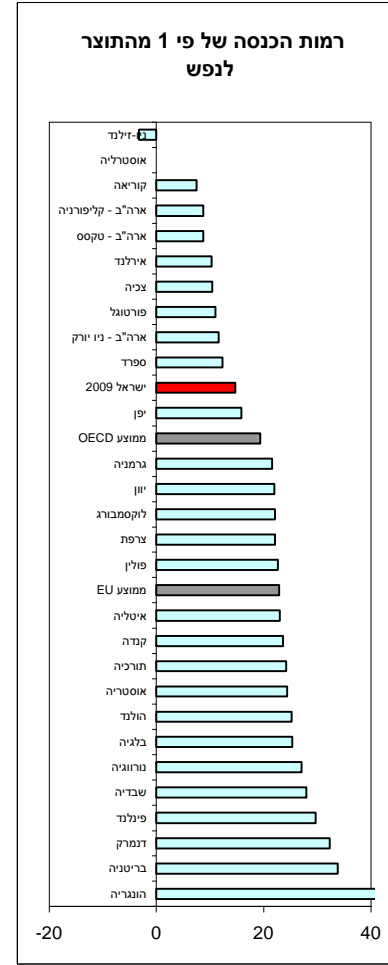
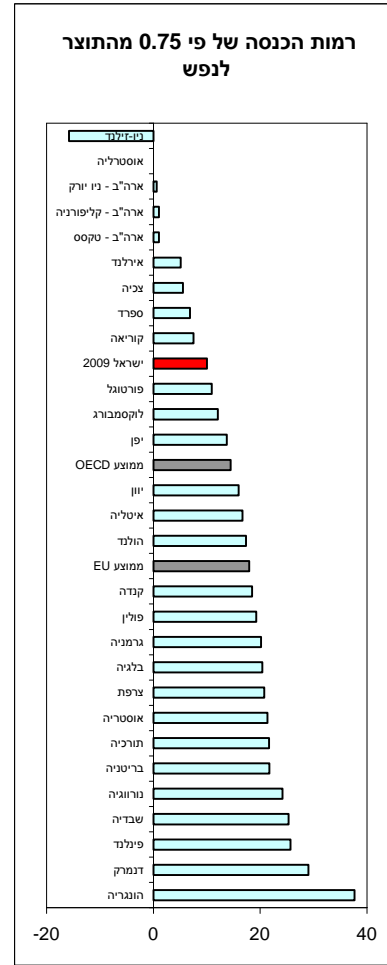
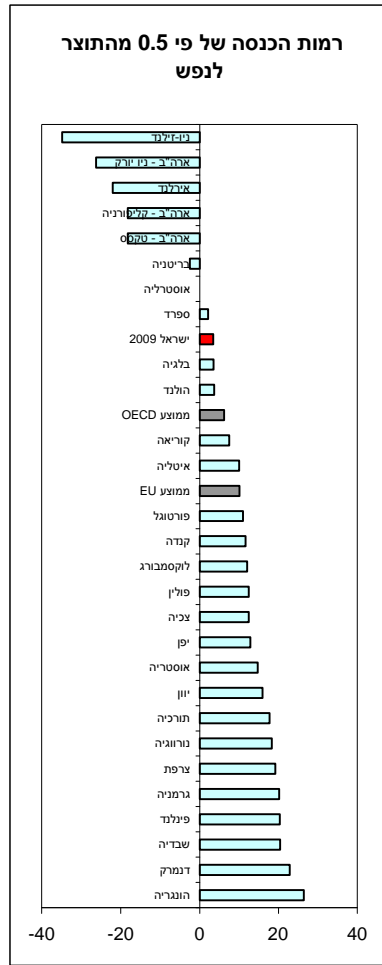
⁵ ניכוי של מחצית הסכום המקסימלי להגעה לעבודה בתחבורה הציבורית; מתחת לגיל 57, ההכנסה החייבת כוללת את הפרשות המעסיק לביטוח בריאות.

⁶ כולל זיכוי של 500 אירו על שכ"ד או ריבית משכנתא.

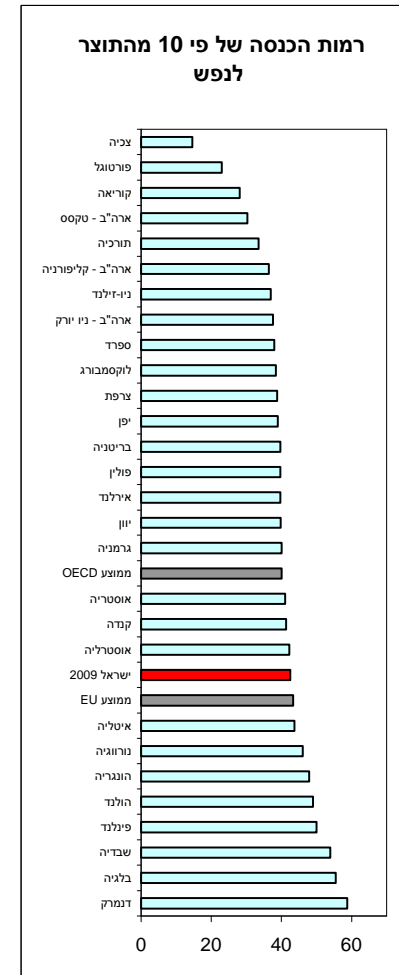
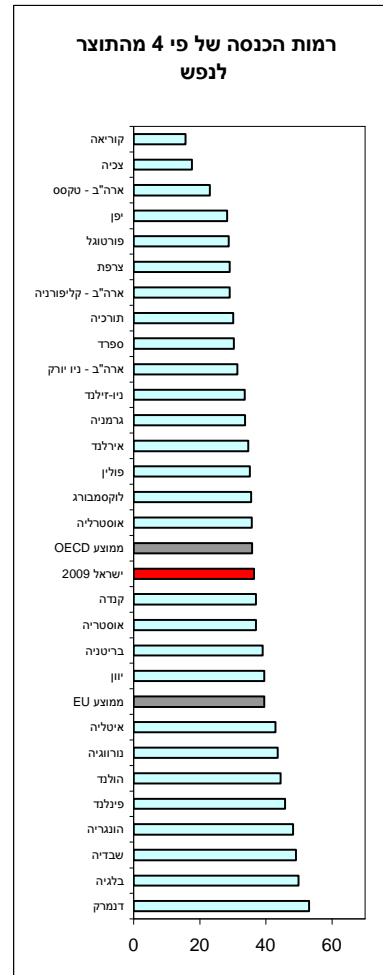
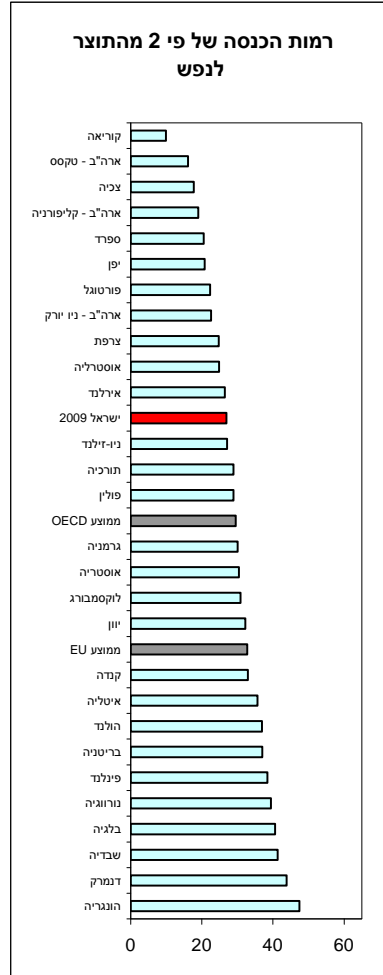
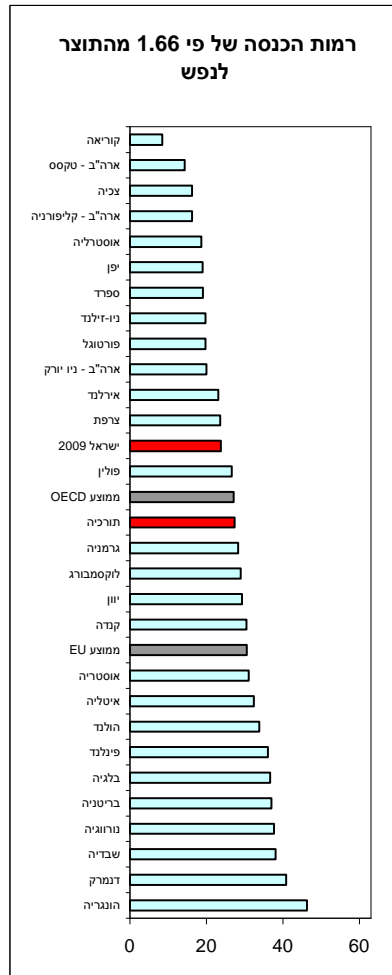
⁷ הנישומים בוחרים בהפחתה הסטנדרטית כל עוד היא גדולה מהמס המקומי.

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

דיאגרמה נ' - 1: שיעור המס הממוצע של עובד נשוי עם שני ילדים, בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

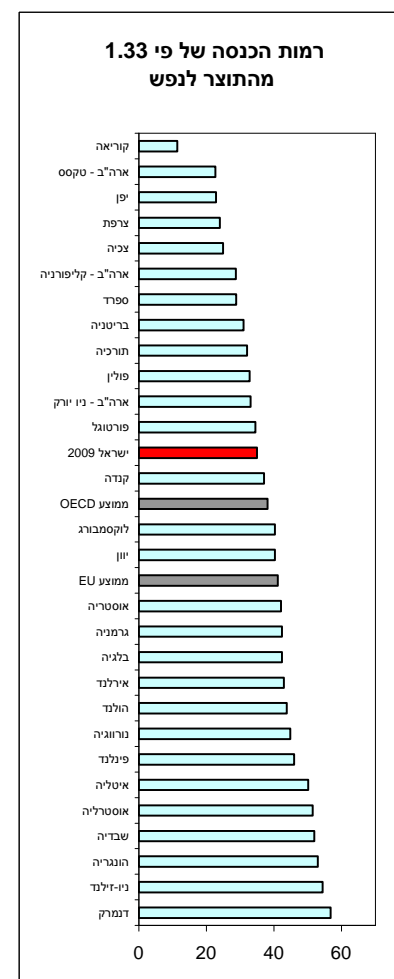
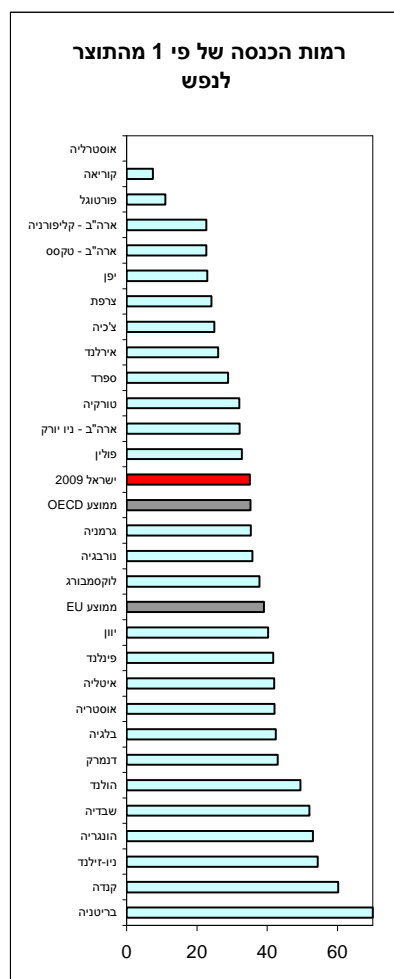
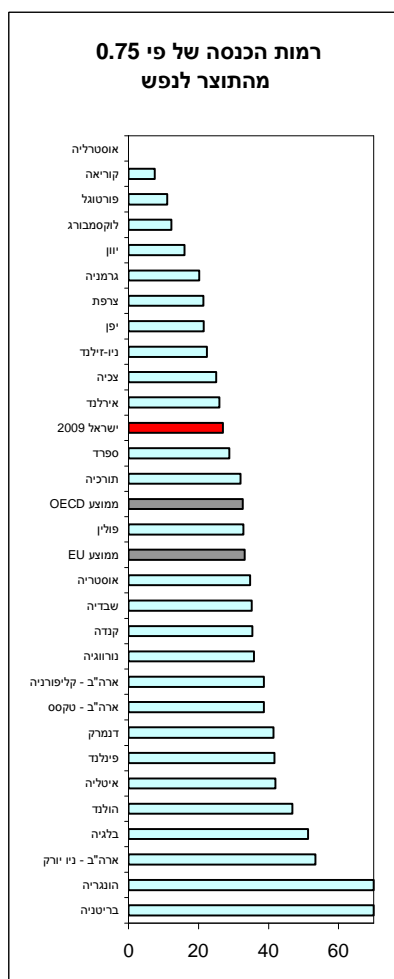
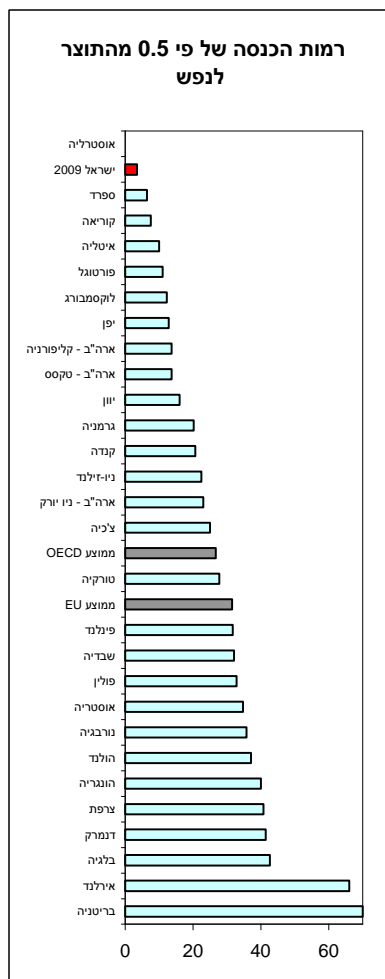

דיאגרמה נ' - 1 (המשך): שיעור המס הממוצע של עובד נשוי עם שני ילדים, בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

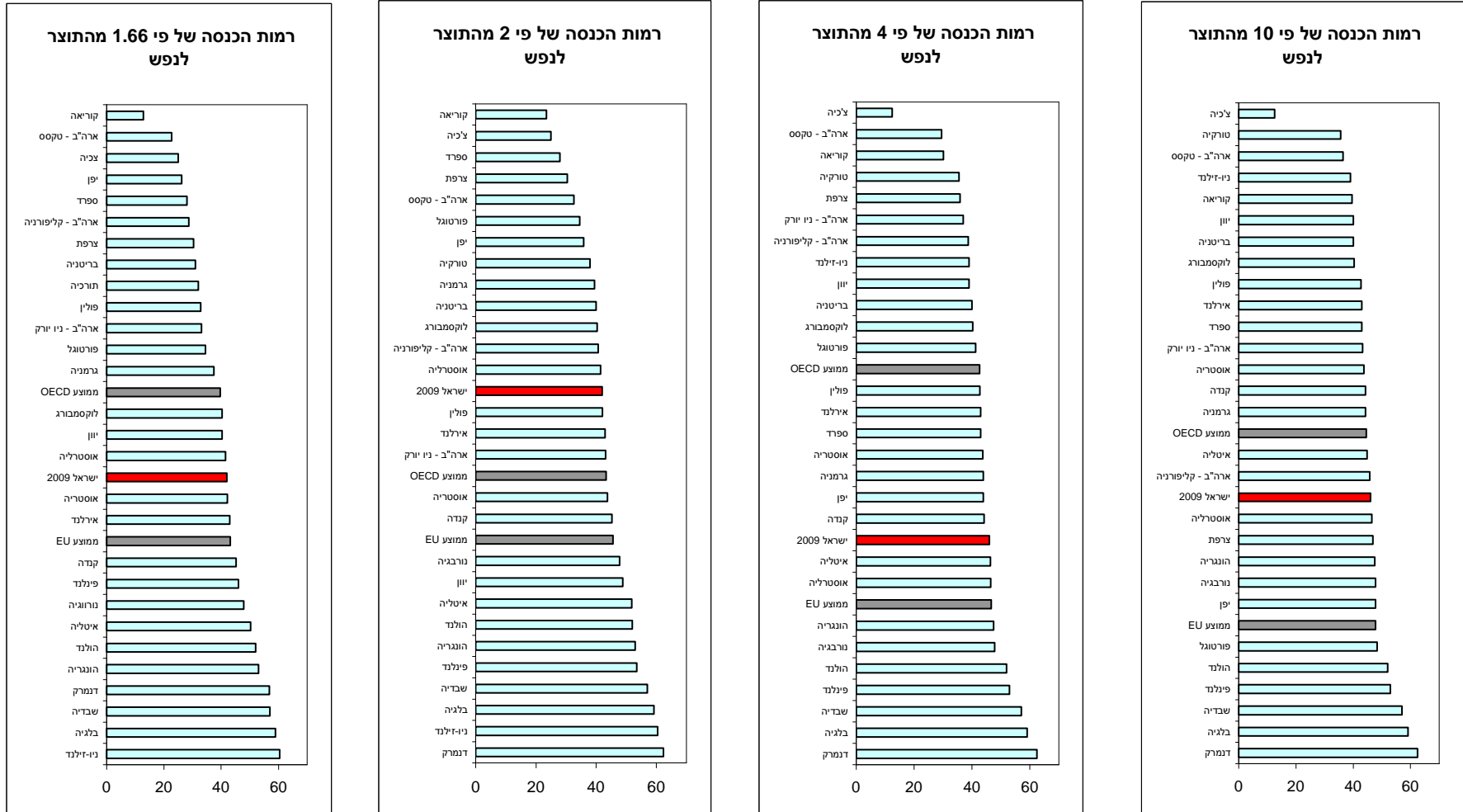

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבינ-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

דיאגרמה נ' 2 : שיעור המס השולי של עובד נשוי עם שני ילדים, בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

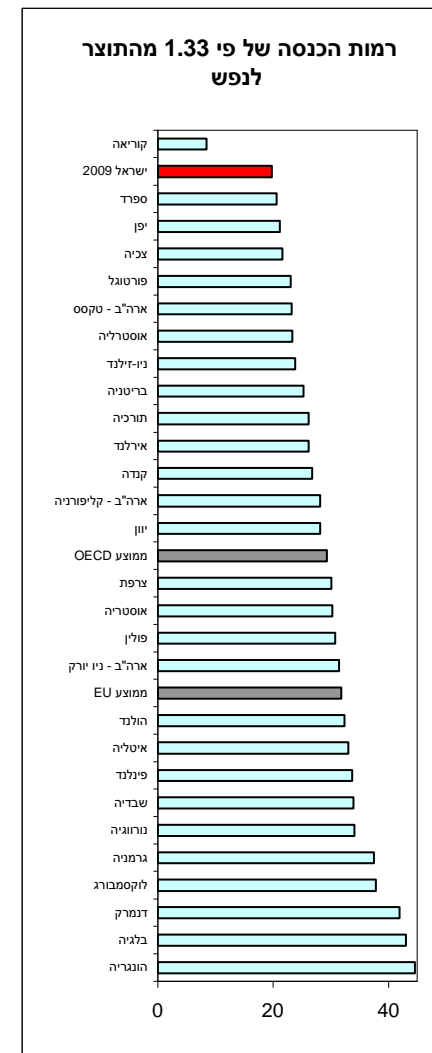
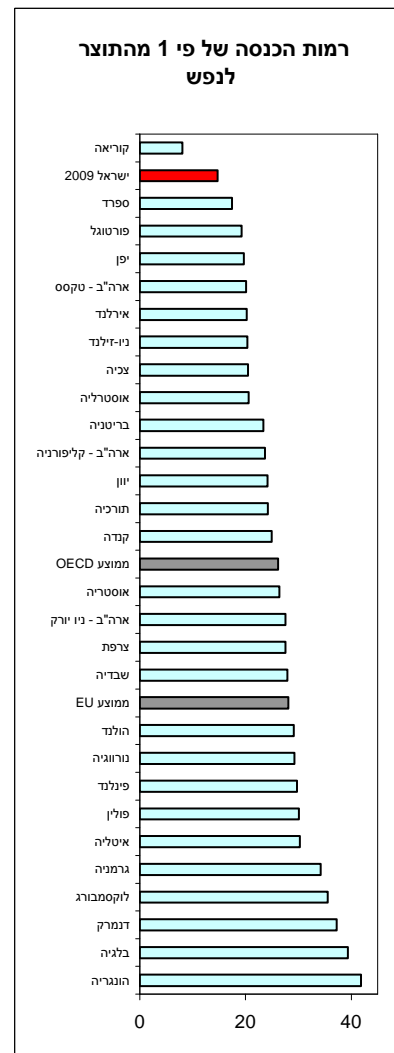
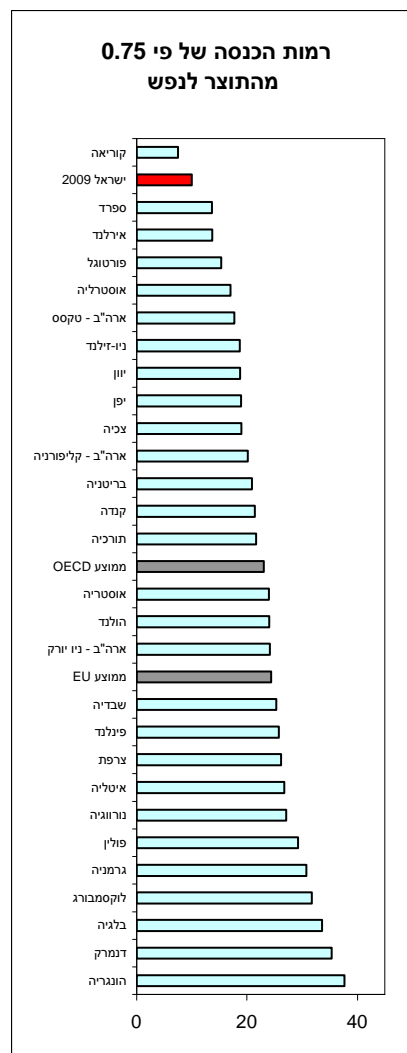
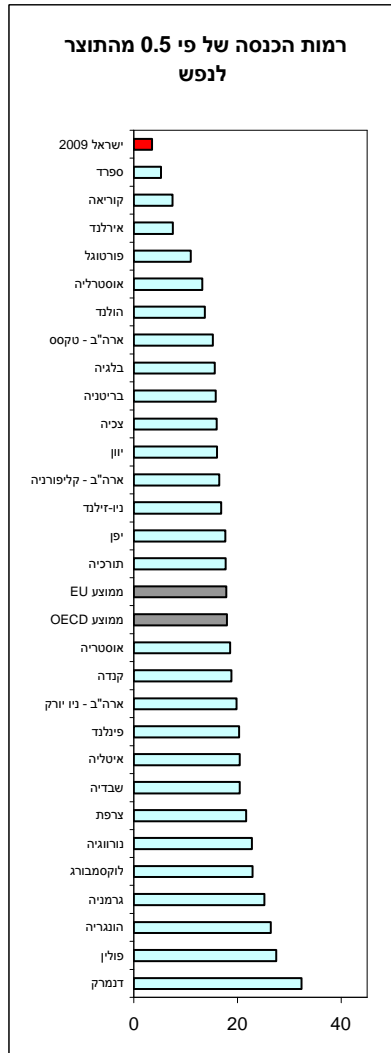

דיאגרמה נ' 2 (המשך): שיעור המס השולי של עובד נשוי עם שני ילדים, בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

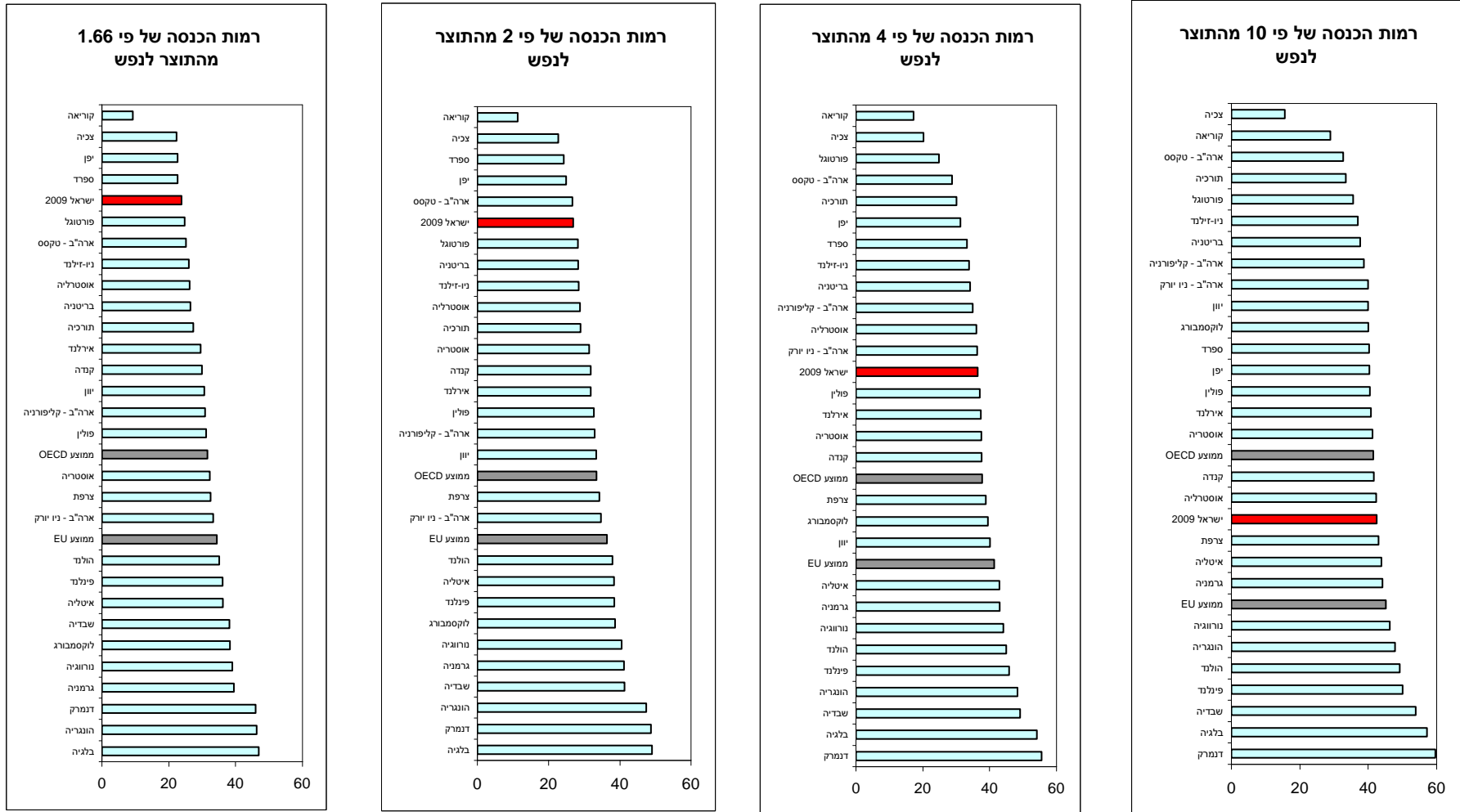

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

דיאגרמה נ' - 3 : שיעור המס הממוצע של עובד רווק בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

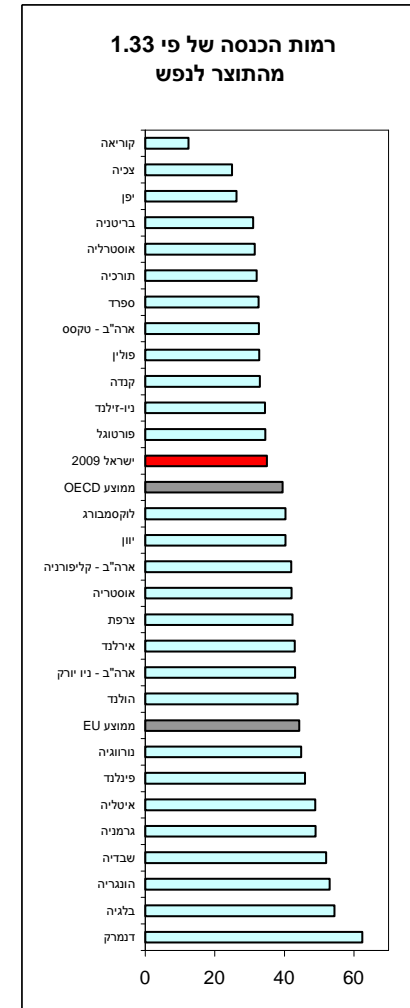
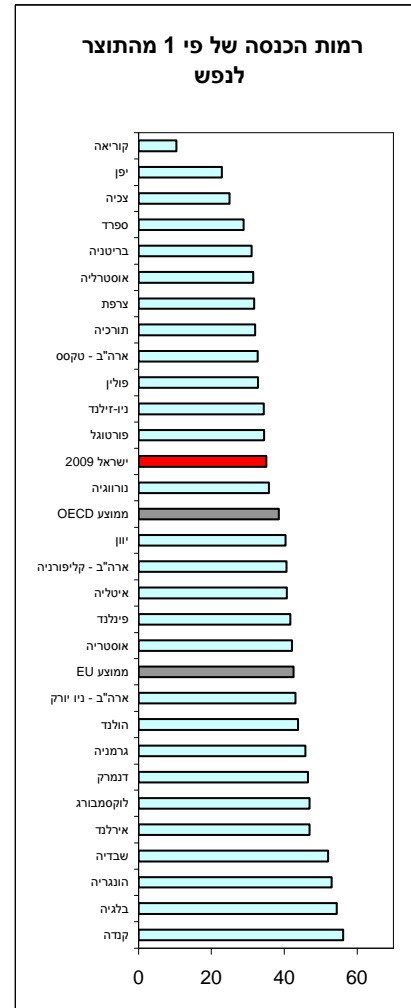
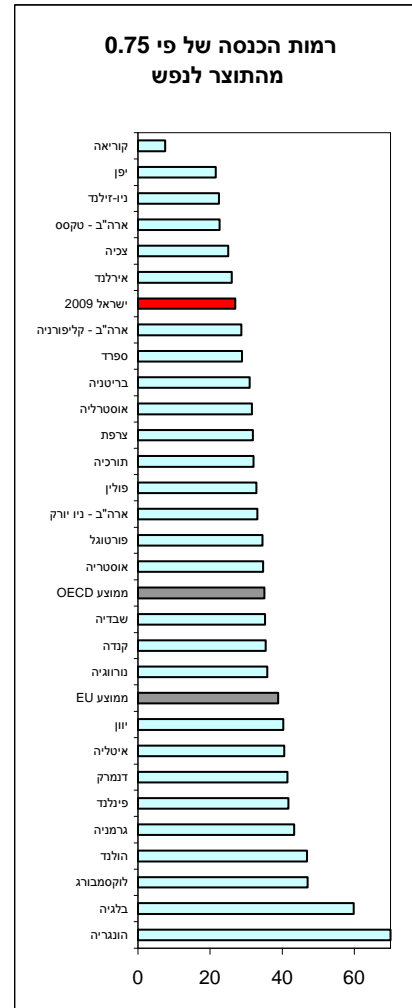
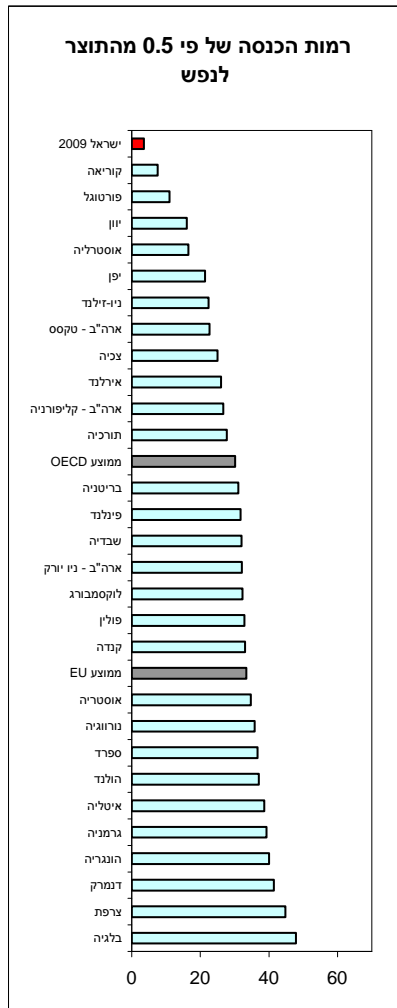

דיאגרמה נ' - 3 (המשך): שיעור המס הממוצע של עובד רווק בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מביסי המס במדינות שונות.

דיאגרמה נ' - 4: שיעור המס השולי של עובד רווק בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

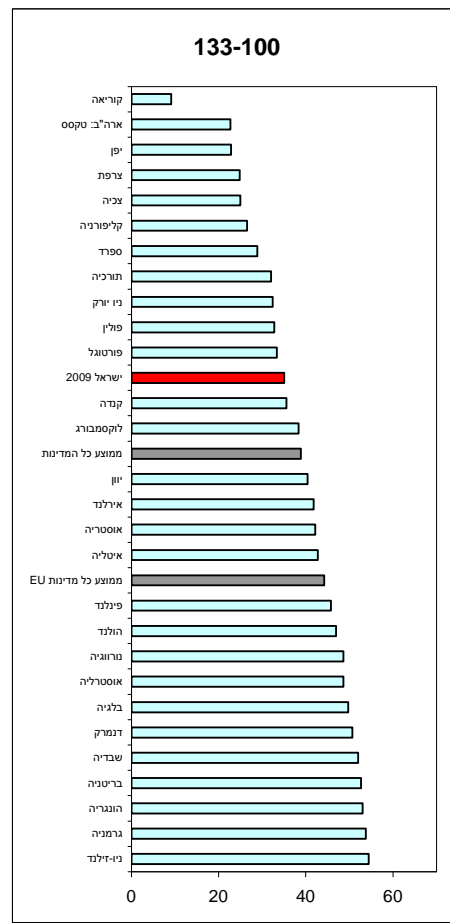
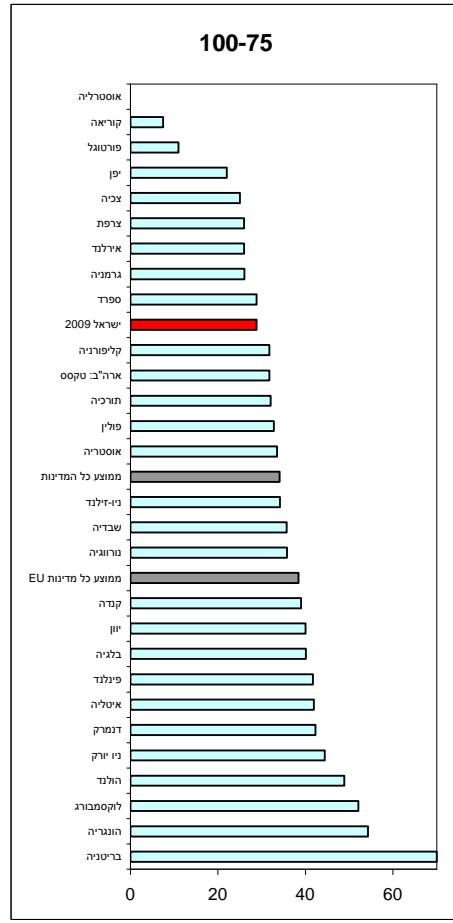
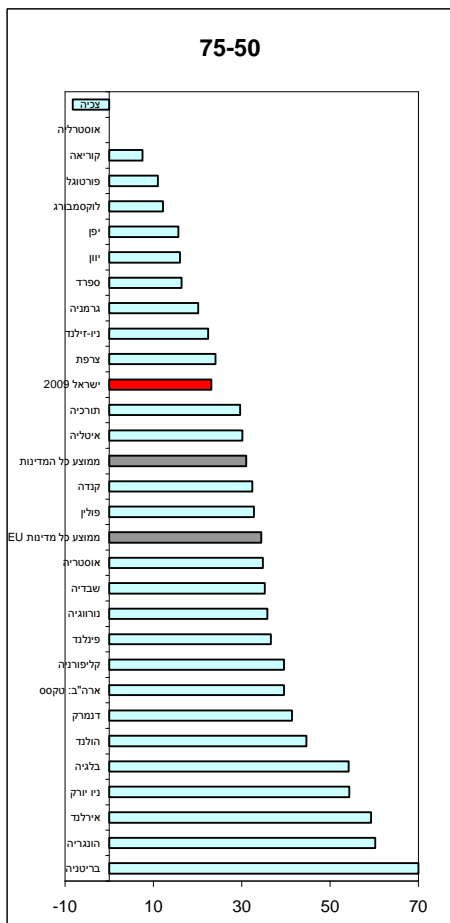

דיאגרמה נ' - 4 (המשך): שיעור המס השולי של עובד רווק בישראל ב-2009 ובמדינות OECD ב-2008/9

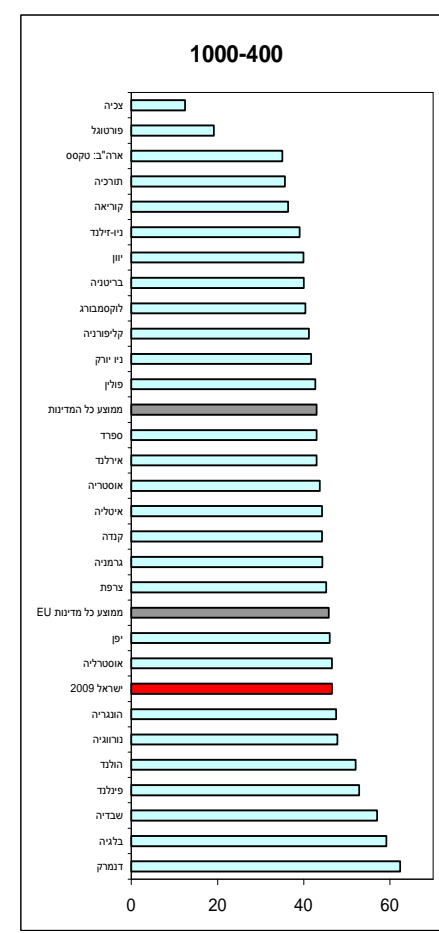
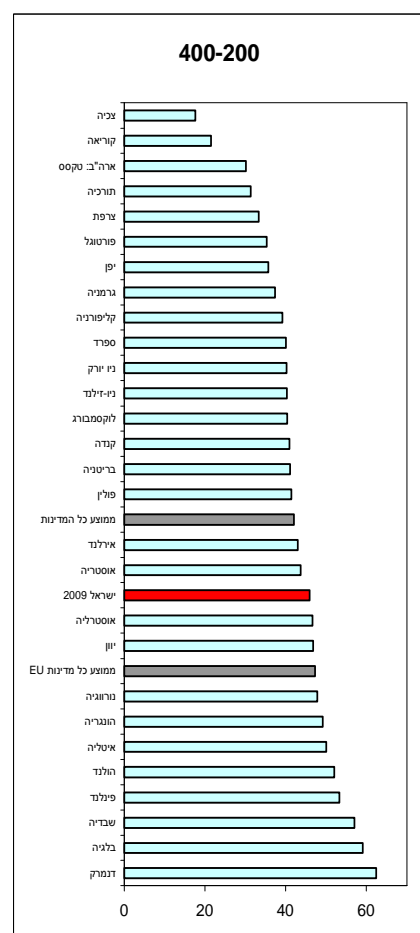
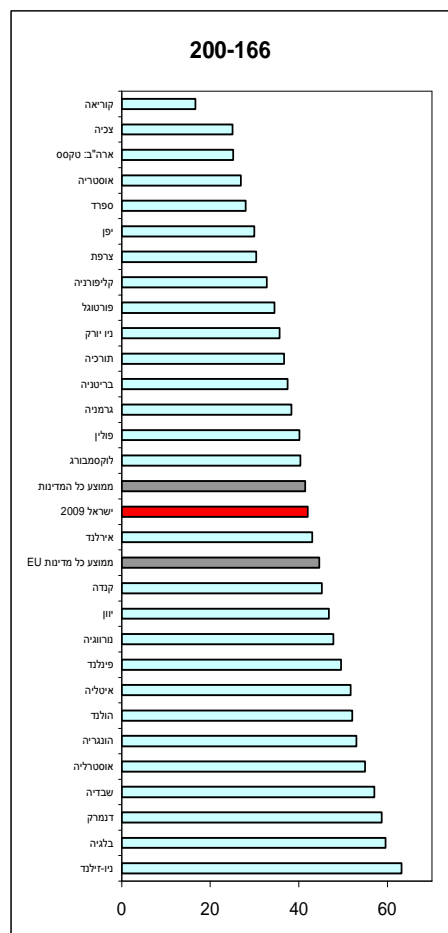
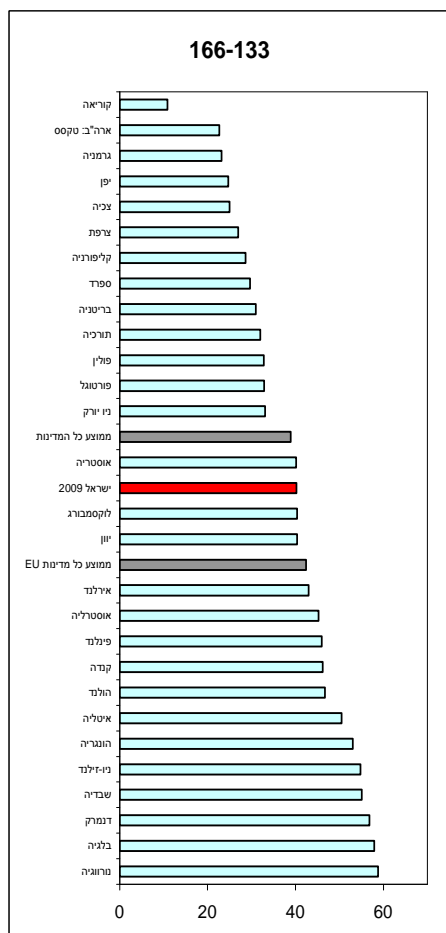

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבינ-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.

דיאגרמה נ' - 5: שיעור המס במעבר בין מדרגות הכנסה עבור עובד נשוי 2+

דיאגרמה נ' - 5 (המשך): שיעור המס במעבר בין מדרגות הכנסה עבור עובד נשוי +2

מקור: חישובי מחלקת המחקר בבנק ישראל על פי: Price Waterhouse Coopers, Individual Taxes, נתוני OECD, נתוני קרן המטבע הבין-לאומית ונתונים מבסיסי המס במדינות שונות.